

Dvojmesačník, január – február 2018

Trenčín región

číslu 1
ročník 3

NA LYŽE!

Aktuálna ponuka
na lyžovačku
strana 8–9

Predstavujeme

Po stopách topánok

strana 4 – 5

Na konci kraja

Pod Strážovom

strana 10 – 12

Tradície

Lucia prezlečená za Luciu

strana 14 – 15

12 >

Zasa nový dátum

Pravdepodobne mi bude trvať pár týždňov, kým si zvyknem na nový dátum. Takže, vitajme všetci v roku 2018. Nech je úspešný, spokojný, nech sme zdraví, šťastní, plní energie, dobrých nápadov.

Uplynulý rok bol bohatý na turistické aj kultúrne atrakcie. S mnohými sme sa stretli v rôznych kútoch kraja, o ďalších ste nám dali vedieť. Verím, že zaujímavé destinácie v našom kraji budeme spoločne spoznávať aj v novom roku.

Turistom prajem, nech ich na potulkách netlačia topánky, lyžiarom nech napadne dostatok snehu a nech si nájdu čas na zopár jázd po svahu, folkloristov nech poslúchajú hlasivky a nech majú ľahké nohy v tanci. Nech si nájdeme čas na kultúru. A tí, ktorým nič z tohto nevyjde, nech si o tom aspoň prečítajú.

V dvojmesačníku Trenčín región vám budeme aj naďalej prinášať zaujímavé tipy na výlety. Predstavíme aj najrôznejšie kúty kraja, výnimočných ľudí a zvyky, ktoré sa dedia z pokolenia na pokolenie. Samozrejme, vždy sa potešíme aj vašim námetom a tipom na zaujímavé miesta a udalosti. Nech si aj v roku 2018 prečítate vždy pestrý Trenčín región.

Radovan Stoklasa,
šéfredaktor

Rekordná účasť, dokonca aj miss projektu

Vrchárska koruna Trenčianska má za sebou druhý a úspešný diel svojej histórie. Jej 20 vrcholov vyberala verejnosť, medzi tohtoročnými výzvami boli aj Magura alebo Vtáčnik. Dovedna ich zdolalo až 140 účastníkov, medzi nimi rodiny s deťmi, dokonca aj budúca mamička. Je teda čas na bilancovanie projektu.

Projekt Vrchárska koruna Trenčianska (VKT) priniesla z Čiech na Slovensko trojica nadšencov Radoslav Tilandy, Michal Barták a Pavol Babica. Druhý ročník odštartoval 10. apríla 2017 nočným výjazdom na hrad Beckov. Tohtoročné putovanie na bicykloch či vo vibrámkách ponúklo dovedna dvadsať náročných aj zážitkových zastavení – vrcholov, rozhľadní, kopcov, hradov a monumentov. „V porovnaní s prvým ročníkom sa portfólio účastníkov – cyklistov, bežcov i peších turistov – rozšírilo o rodiny s deťmi, turistov so psíkmi a prinieslo to efekt. Vyhodnotenie ročníka sa opäť uskutočnilo na pôde Úradu Trenčianskeho samosprávneho kraja, ktorý bol hlavným partnerom projektu,“ pripomenula výkonná riaditeľka KOČR Trenčín región Eva Frývaldská. Okrem kategórií VKT Bike a VKT Run & Walk & Dog boli po prvýkrát súčasťou koruny aj extrémne preteky VKT Nonstop. „Každý,

kto sa do pretekov zapojil, mal za úlohu prejsť všetkých 20 vrcholov, teda 555 km a takmer 14-tisíc výškových metrov v časovom limite 140 hodín. Tieto extrémne kritériá sa napriek nepriazni počasia podarilo splniť siedmim účastníkom na čele s Alešom Melichaříkom,“ pre-

zradil jeden z organizátorov VKT Radoslav Tilandy. Do náročných pretekov sa zapojil aj jediný Čech, ktorý dokázal prejsť Ameriku dvakrát nonstop, Svát'a Božák.

„Veľmi sa tešíme, že sme boli oslovení na spoluprácu. Vrchárska koruna, to nie je len zdravý životný štýl. Znamená spoznávanie kraja a výraznú podporu domáceho cestovného ruchu,“ doplnila Eva Frývaldská. O atraktivite projektu svedčí aj množstvo podkategórií, ktoré boli samostatne vyhodnotené. Ocenenie si odniesli najmladší aj najstarší držiteľia VKT, najlepšia dvojica, bikerka, najaktívnejšia rodina, najlepšia fotka či dokonca miss VKT. Zaujímavosťou druhého ročníka bolo, že všetkých 20 vrcholov sa podarilo zdoláť aj trom psíkom. Kompletné informácie o držiteľoch VKT 2017 a nových vrcholoch sú na www.vkt-bike.sk.

(ras)

Hlasujte o TOP GASTRO a vyhrajte!

HLASUJTE ZA

Top Gastro

ZARIADENIE V TRENČIANSKOM KRAJI

a vyhrajte víkendový pobyt! 10. december 2017 až 10. január 2018.

Návštevník vždy na prvom mieste

Strešná organizácia cestovného ruchu v Trenčianskom kraji Trenčín región si vlani v lete pripomenula dva roky úspešnej existencie. Aké priority, najdôležitejšie dátumy si stanovila v kalendári na rok 2018?

Naše priority zostávajú od založenia v roku 2015 nezmenené – chceme vytvárať pre turistov také podmienky, aby boli v Trenčianskom kraji spokojní a aby sa sem radi vracali. Chceme aj naďalej poskytovať aktuálne a zaujímavé informácie návštevníkom nášho kraja na portáli www.trencinregion.sk, prezentovať kraj na rôznych podujatiach a veľtrhoch cestovného ruchu, či pokračovať vo vydávaní propagačných materiálov a dvojmesačníka Trenčín región. Každá jedna aktivita je vnímaná a oceňovaná verejnosťou. Ide nám o to, aby boli ľudia informovaní, čo všetko v kraji máme, aby tu trávil voľný čas či dovolenku. Náš kraj má naozaj čo ponúknuť a my chceme jeho potenciál prezentovať doma aj v zahraničí. Zvyšovanie návštevnosti a atraktivity je teda našim dlhodobým cieľom.

Štatistické údaje o návštevnosti kraja a jeho dominánt či o počte prenocovaní potvrdzujú, že aj vďaka vašim aktivitám pozná Trenčiansky kraj viac ľudí a v rebríčku návštevnosti stúpa.

Čo podľa vášho názoru ovplyvnilo tento fakt, v čom je KOOCR Trenčín región iná, originálna?

Začiatkom roku 2016 sme spustili vôbec prvý portál pre turistov v Trenčianskom kraji. Webstránka www.trencinregion.sk turistom uľahčuje orientáciu v množstve ponúk ubytovania, stravovania či trávenia voľného času v kraji. Podobne ako na zahraničných cestovateľských portáloch, aj prostredníctvom našej

webstránky si môžu turisti naplánovať výlet v kraji, spoznať neobjavené miesta. Takýto komplexný informačný portál ako služba turistom, návštevníkom i obyvateľom kraja dosiaľ chýbal. Webstránka www.trencinregion.sk má vysokú návštevnosť a máme na ňu množstvo pozitívnych hodnotení.

Do nového kalendárneho roka vstupujete s viacerými projektovými novinkami. Skúste ich podrobnejšie predstaviť.

S narastajúcim počtom turistov sa zvyšujú nároky na kvalitu služieb, ktoré poskytujú ubytovacie či stravovacie zariadenia. Keďže kvalita

Predseda KOOCR Juraj Gerlici (prvý sprava).

poskytovaných služieb je pre nás dôležitá, rozhodli sme sa oceniť tých, vďaka ktorým je náš kraj obľúbený a navštevovaný, čiže TOP zariadenia v cestovnom ruchu. V závere januára 2018 oceníme TOP ubytovacie zariadenie v kraji, najlepšiu inováciu v cestovnom ruchu, významnú osobnosť cestovného ruchu či TOP gastro zariadenie. V letnej sezóne sa opäť budeme venovať podpore domáceho cestovného ruchu, napríklad formou

populárnych súťaží pre rodiny s deťmi. Navyše vďaka spolupráci s Centrárou cestovného ruchu Východná Morava zmapujeme významné kultúrne pamiatky na slovensko-českom pohraničí, ktoré následne spracujeme do atraktívnej brožúry s itinerárom pre turistov. Noviniek pre túto sezónu však máme oveľa viac.

Neoddeliteľnou súčasťou KOOCR Trenčín región sú štyri oblastné organizácie cestovného ruchu. Kam sa bude uberať spolupráca s nimi v najbližších mesiacoch?

Naši členovia, štyri oblastné organizácie cestovného ruchu, sa starajú o tvorbu produktov pre turistov na

svojom území, teda na hornom Považí, hornej Nitre, v Trenčianskych Tepliciach či v Trenčine a okolí. Vďaka našej organizácii sa tieto produkty sieňujú tak, aby turista nezostal len na jednom mieste, napr. v Trenčianskom okrese, ale aby svoj pobyt v kraji rozšíril aj do iných oblastí. Trenčiansky kraj totiž nie je len miestom na jednodňový výlet. Spoluprácou s oblastnými organizáciami chceme návštevníkov motivovať, aby sa trebárs počas návštevy kúpeľov pozreli aj na naše hrady alebo opačne – počas návštevy Bojnického zámku načreli do okolitej prírody či relaxovali v kúpeľoch. Preto sa aj na veľtrhoch cestovného ruchu budeme prezentovať ako jeden celok. Spolupráca všetkých inštitúcií na lokálnej či regionálnej úrovni je pre rozvoj cestovného ruchu veľmi dôležitá. Všetci sledujeme ten istý cieľ – prilákať turistov, aby čo najdlhšie zotrvali v kraji.

Na vašej facebookovej stránke je zaregistrovaných aktuálne viac ako 54 000 fanúšikov – ako mienite naložiť s takouto rekordnou podporou?

Každého jedného fanúšika, ktorý dal našej stránke „like“, si veľmi vážime a snažíme sa o to, aby bol po návšteve našej stránky nabitý informáciami. Môže tam nájsť prehľad kultúrnych či športových podujatí na aktuálny týždeň, prečítať si zaujímavé informácie z nášho dvojmesačníka či sa zapojiť do súťaží o atraktívne ceny. Facebook nám slúži ako výborný komunikačný kanál a poskytuje priestor na informovanie o najaktuálnejších témach.

Aký teda bude turistický rok 2018 v Trenčianskom kraji, do ktorého práve vstupujeme?

Verím, že opäť úspešný – a to nielen z pohľadu na štatistiky, ale aj z pocitu návštevníkov, že náš kraj sa oplatí vidieť a prežiť tu voľné chvíle. V tejto súvislosti by som sa chcel poďakovať členom OOCR v našom kraji, všetkým ľuďom, ktorí svojimi aktivitami pomáhajú robiť Trenčiansky kraj atraktívnejší, zaujímavejší. Zároveň želim im, ako aj čitateľom dvojmesačníka Trenčín región v roku 2018 veľa zdravia, šťastia, spokojnosti, energie, radosti, ale tiež dobrých myšlienok a inšpiratívnych nápadov. Aj vďaka tomu sa posúvame kvalitatívne dopredu. (ras)

Po stopách topánok a kože

Predstavujeme STREDNÉ PONITRIE

Údolie stredného toku rieky Nitra, ktoré obklopujú pohoria Vtáčnik, Strážovská Hornatina, Považský Inovec a Tribeč – tak by sme mohli geograficky vyčleniť región stredného Ponitria. Zahŕňa okresy Partizánske a Topoľčany. V rámci nášho kraja k nemu patrí aj oblasť Pobebravia, teda okolie Bánoviec nad Bebravou.

Bánovce boli už pred stáročiami známe ako mesto chýrnych súkenníkov, čižmárov, krajčírov a tkáčov. Bošany, dedinka v okrese partizánske, sa zase väčšine ľudí spája s garbiarstvom. Tamojšiu fabriku založil v polovici 19. storočia podnikateľ Adolf Schmitt a po čase poznali kožené výrobky z Bošian ľudia po celom svete. Dodnes sa výroba kože v dedine venuje niekoľko súkromných firiem.

Asi najznámejším výrobkom z tejto oblasti boli počas minulého režimu topánky z Partizánskeho. Pevné základy tohto priemyslu tu postavila rodina Baťovcov. Prvé plány však rátať so strojárskou výrobou – v Šimonovoch mala pôvodne vyrásť továreň na výrobu bicyklov a obuvníckych strojov. Jan Antonín Baťa následne od svojho zámeru upustil a rozhodol sa

radšej pre produkciu obuvi. Prvé páry topánok vyrobili už 15. júla 1939. Do konca roka sa ich tam vyrobilo 940-tisíc párov.

Baťove závody boli neskôr zná-

rodnené a premenovali sa na Závody 29. augusta. Topánky sa však v meste šili ďalej – podniku každý rok pribúdalo takmer 1000 nových zamestnancov a počty vyrobenej obuvi sa rátali na desiatky miliónov. Po privatizácii v 90. rokoch minulého storočia výroba obuvi v Partizánskom upadla, no nestratila sa úplne – dodnes pôsobí v tejto sfére viacero firiem.

Výlety do tohto regiónu potešia najmä tých, ktorí majú radi staré kostoly, kaštiele či niekdajšie panské sídla. V rámci stredného Ponitria ich nájdete niekoľko – za

pozornosť určite stojí renesančný kaštieľ v Brodzanoch (dnes sídlo Slovanského múzea Alexandra Sergejeviča Puškina) s príľahlým parkom, tamojší letohrádok Babylon, trojica kaštieľov v Klátovej Novej Vsi, Vodný hrad v Šimonovoch či zrúcanina hradu Uhrovec. V regióne bola dokon-

mína sa v darovacej listine z roku 1389. O takmer storočie neskôr je však v ďalšej písomnosti poznámka, že Zlatníky už dávno nie sú zdrojom veľkého bohatstva.

Oveľa väčšie bohatstvo stredného Ponitria dodnes ukrýva v osobnostiach, ktoré sa tu narodili či pôsobili. V Uhrovci prišiel na svet Ľudovít Štúr aj Alexander Dubček. Z literárnych talentov sa zase presadil rodák z Brodzian Vladimír Reisel či Valentín Beniák, s ktorým sa spájajú Chynorany. Z tejto obce zároveň pochádzal Vincent Molnár, učiteľ peštianskeho ústavu pre nevidomých, ktorý vynašiel slepeckú mapu. Bošany sú zase späté s menom Jána Chryzostoma Korca, kardinála a nitrianskeho emeritného biskupa. Garbiarska obec bola totiž jeho rodiskom a v roku 1990 sa na tamojšom cintoríne spolu s ním modlila aj nositeľka Nobelovej ceny za mier Matka Tereza. (bas)

Prečo práve názov Partizánske?

Mesto na strednom toku rieky Nitra Partizánske formoval najmä obuvnícky priemysel. Jeho súčasný názov však odzrkadľuje historické udalosti, ktoré sa tam odohrávali počas Slovenského národného povstania.

Šimonovany boli pôvodne hornonitrianska obec. Ich osud však zásadným spôsobom zmenilo rozhodnutie zlínskej firmy Baťa, ktorá sa tu rozhodla postaviť obuvnícky závod. V roku 1948 sa názov dedinky zmenil na Baťo-

vany – podľa tamojšej osady. Následne získala obec štatút mesta, ktorý nesie už pod menom Partizánske dodnes.

Z Baťovian sa stalo Partizánske presne 9. februára 1949. Išlo o ocenenie tamojších obyvateľov, ktorí sa aktívne zapojili do Slovenského národného povstania. Ľudia, ktorí pracovali v Baťovej fabrike, vytvorili počas druhej svetovej vojny ilegálnu bunku Komunistickej strany Slovenska, ktorá bola v tej dobe zakázaná. V auguste 1944 fabriku obsadili ozbrojení partizáni, pričom do bojov v rámci SNP sa zapojilo 2000 občanov a zamestnancov miestnych závodov.

Udalosti prelomových čias dodnes v Partizánskom pripomínajú viaceré pamätníky, pomníky aj pamätné tabule. Pamätník pri vchode do bývalých ZDA je napríklad spomienkou na 78 zamestnancov závodov, ktorí padli počas Povstania. Na úpätí vrchu Stráň, za riekou Nitrou zase stojí tzv. Dolný pomník – postavili ho na mieste popravy 35 neznámych partizánov.

Partizánske však neponúka iba spomienky na vojnové udalosti. Navštíviť tu môžete Mestské múzeum, vynovený Vodný hrad, hviezdáreň v Malých Bieliciach či dominantu mesta – Kostol Božského srdca Ježišovho. Absolvovať sa tu dá aj vychádzka do prírodného areálu Bielické bahná. Takmer trojhektárová unikátna mokraďová lokalita s minerálnymi termálnymi prameňmi ukrýva množstvo vzácnych močiarnych rastlín – okrem iných aj ohrozenú maricu pílkatú.

(bas)

Velký Klíž si získal Ladislava Ťažkého

Posledným želaním slovenského spisovateľa Ladislava Ťažkého bolo, aby ho pochovali pod lipou vo Veľkom Klíži. V malej dedinke v okrese Partizánske nájdete aj kópiu jeho rodného domu.

Rodiskom Ladislava Ťažkého bola stredoslovenská dedinka Čierny Balog. Z Veľkého Klíža však pochádza jeho manželka Anna. Túto obec preto známy literát často navštevoval a v závere svojho života tam už zostal natrvalo. Krásna príroda, množstvo historických pamiatok aj domáci obyvatelia si jeho srdce získali do takej miery, že si dedinku vybral ako miesto posledného odpočinku. Pred dvoma rokmi v dedinke dokonca sprístupnili aj repliku jeho rodnej drevenice.

Ďalším unikátom dediny je osada Starý Klíž. Vďaka nej získate predstavu, ako kedysi vyzeral ži-

vot na Slovensku. V chalúpkach sa snúbi viacero ľudových prvkov a štýlov z rôznych častí našej krajiny. Fantázia tvorcov a inšpirácia z viacerých zdrojov tu dostala široký priestor, čo je vidieť aj prostredníctvom viacerých detailov. Veľkým skvostom dedinky je románsky kostolík, ktorého vznik sa datuje do 12. storočia. Vtedajší stavitelia ho urobili hneď na

začiatku výnimočným – k lodi kostola pristavili valcovitú vežu, čo v danej dobe nebolo bežné. Svojmu účelu slúžil niekoľko storočí, po dokončení nového kostola však začal chátrať. Vzácna pamiatka sa napokon dočkala obnovy a v súčasnosti patrí medzi najvyhláďavnejšie pamätihodnosti tohto regiónu.

(bas)

A B E C E D A

Baťovany

- Pôvodný názov Partizánskeho. Začiatkom roka 1990 sa k nemu dokonca chceli tamojší obyvatelia vrátiť, petičná akcia za zmenu názvu však nebola úspešná.

Garbiar

- Remeselník spracúvajúci surovú kožu. Slovo má pôvod v nemčine, je odvodené od slovesa gerben – spracúvať kožu.

A. S. Puškin

- Zakladateľ modernej ruskej literatúry. Napriek tomu, že v Brodzanoch nikdy nebol, má tam múzeum. V tamojšom renesančnom kaštieli totiž 40 rokov bývala jeho švagriná Alexandra Gončarová-Friksenhofová.

Topánky

- Preslávili Partizánske, tie najstaršie pochádzajú ešte z obdobia praveku. Pozostatky lovca, ktorý bol obutý, našli rakúski archeológovia v Ōtztal-ských Alpách. Mimočodom, vysoké podpätky začali v Európe nosiť muži – išlo o symbol ich postavenia.

Rieka Nitra

- Pramení pod vrchom Revaň v Malej Fatre, jej dĺžka je 197 kilometrov. Pôvodne merala až 243 kilometrov, k skráteniu došlo vybudovaním preložky do Váhu v roku 1950.

Slepecká mapa

- Jej autorom bol Vincent Molnár, ktorý sa narodil v roku 1862 v Chynoranoch. Bola vyrobená špeciálnou die-rovanou technikou, pričom získala priaznivý ohlas doma i v zahraničí.

Čaro Rematy

Keďže zima sa nám spoza okna už zvesela prihovára, tentoraz nás túlavé topánky zavedú po snežnej stope. Posvietili sme si na známe rekreačné stredisko Remata ešte pred štartom tohtoročnej zimnej sezóny.

TURISTICKÁ POLÍCIA

Rázovitá horská oblasť Remata leží na strednom Slovensku, na pomedzí pohorí Žiar a Kremnické vrchy. Nájdete ju pri obci Ráztočno, 7 kilometrov od Handlovej a 16 kilometrov východne od okresného mesta Prievidza. Stredisko je prístupné autom i vlakom, ktorý má zastávku priamo na Remate.

Ako sme sa dočítali z múdrych kníh, názov Remata je odvodený z latinského slova „heremita“ alebo „eremita“, čo znamená pustovník. Nálezy zvyškov murovaného kostola, rozbitý zvon, dubové truhly i povesti potvrdzujú, že na území Rematy bola v minulosti pustovňa. Dnes je táto rekreačná oblasť dobre známa najmä vďaka nedotknutej prírode, čistému ovzdušiu a lyžiarskemu stredisku, kde s dlhoročnou tradíciou trénujú hlavne slovenskí paraolympionici.

V Kremnických vrchoch možno absolvovať romantické prechádzky prírodou. Nachádza sa tu viacero náučných chodníkov a značených turistických trás, ktoré sa dajú s prehľadom zvládnuť aj v zimnom období. A práve teraz, keď je všetko naokolo pokryté bielou perinou, je zážitok z tohto prostredia ešte viac umocnený.

Do terénu sme sa vybrali i my. Zaujala nás Bralova skala, najznámejšia dominanta, ktorá sa majestátne týči nad Rematou. Žltou turistickou značkou sa k nej možno vybrať už z Handlovej, my začíname na Remate, konkrétne pri chate Ponikleč. Turistická trasa sa vinie priamo cez stredisko. Nedá nám a po

chvíli kráčania zbehne z cesty k svahu, odkiaľ preniká kopec radosti, a to doslovne. Detský džavot i vravu dospelákov počuť už zďaleka. Zasnežený kopec a nedeľné dopoludnie si tu užívajú rodiny s deťmi. Sánky, lopaty či iné šmykadlá sú v plnom nasadení.

„Sme tu varení pečeni. Keď napadne trocha snehu, hneď sem s deťmi vyrážame. Tuto v okolí je to najlepšie miesto, kde sa decká vyblázni a my rodičia s nimi,“ hovorí popri fotení svojich ratolestí pán Ondrej z neďalekej Handlovej. Dvakrát zdoláme nenáročný svah a na požičanej lopate sa z nostalgie spustíme dole aj my. Pokračujeme v ceste, no o chvíľu zastavíme opäť, a to

v horskom hoteli Remata na kávičku. Pred vstupom nás víta tabuľa s mapou a vyznačenými turistickými zaujímavosťami. Ochotný hotelový personál nám poskytne informácie, čo všetko možno v okolí podniknúť.

Nabudení vchádzame do lesa nad hotelom. Chvíľu sa brodíme v snehu strmšou trasou až na Bralovu skalú. Aj napriek tomu, že teplomer vonku ukazuje presne bod mrazu, chlad pri šliapaní do kopca necítiť. Perinbaba práši perinu a my si vychutnávame túto čarovnú chvíľu, ďaleko od zhony a každodenných povinností. Vrzgot snehu pod nohami a usilovne pracujúce d'atle – to je jediné, čo v lese počuť. Čoskoro sme už hore a trochu zadýchani v nemom úžase hľadáme zo skaly dolu na Rematu. Pri dobrej viditeľnosti sa tu vraj naskytá krásny výhľad na celý prievidzský okres vrátane mesta Handlová či na Kľak, najvyšší vrch blízkeho okolia. Dnes však vďaka mliečnej hmle, ktorá sa rozpína všade navôkol, vidíme Rematu a jej okolie z úplne inej perspektívy – takej zimnej, rozprávkovej. Po chvíli kochania otočka a cesta späť. Ak by ste si vybrali náročnejšiu trasu, po značených turistických trasách možno po-

kračovať cez Sklenianske lúky až do Ráztočna či na opačnú stranu na Sedlo pod Vysokou.

Celá vychádzka nám zabrala vyše dvoch hodín. Prijemne unavení mierime k nášmu východiskovému bodu, chate Poniklec. Drevená „perníková chalúpka“ pri ceste púta pozornosť už na prvý pohľad. Medzi dverami nás strieda veselá skupinka turistov v strednom veku. Na otázku, či sme tu dobre, razom odpovedajú: „Áno, isteže, takú zabíjačku nemajú široko-d'aleko! Sadajte!“ Ideme teda vyskúšať, čo dobré na zahryznutie nám pripravila. V ponuke je tradičná slovenská kuchyňa, zabíjačkové špeciality, ale aj niečo ľahšie, zeleninové pre „dietárov“. Najprv sme ochutnali slepačí vývar a cesnačku, obe prešli na výbornú. Bryndzové halušky a bravčová panenka na hríbkoch tiež nesklamali. Milá obsluha dotvárajúca príjemnú atmosféru zariadenia len potvrdila, že hladu sa na Remate báť ne-

treba. Vonku sa už medzičasom zotmelilo a my sa musíme pomaly zberať domov.

Zimná návšteva Rematy však ponúka viacero zážitkov a človek sa tu nebude nudiť ani pri dlhšom pobyte. Fanúšikovia koní si prídu na svoje v jazdeckom klube Navaho, ktorého areál nemožno minúť už pri odbočke z hlavnej cesty smer Remata. Za zmienku stoja i okrasné rybníky opodiaľ. V zimnom období si tu možno uloviť rybkú či pozrieť gazdovský dvor so zvieratami. Po mrazivých zimných aktivitách poteší wellness v horskom hoteli Remata. Zariadenie poskytuje aj viaceré športové služby, kongresové a teambuildingové vybavenie.

Ak máte chuť vyraziť trochu ďalej, za návštevu určite stoja dvadsať kilometrov vzdialené Bojnice s jedným z najkrajších zámkov v strednej Európe a zároveň najstaršou zoo na Slovensku. Netradičný zážitok ponúka i Hornonitriansky banský skan-

zen – baňa Cigel', kde si možno vyskúšať fárane do útrov bane a absolvovať rovnakú cestu, akú denne zažívajú baníci pri svojej práci.

V čase našej návštevy, v polovici decembra, sme sa dozvedeli, že otvorenie lyžiarskeho strediska v Remate je túto sezónu ohrozené. Ak to tak bude, netreba mať hlavu v smútku. Máme tip aj pre lyžovania chtivých, a to konkrétne lyžiarske stredisko Cigel'. Nachádza sa len dvadsať minút cesty autom od Rematy a zjazdové lyžovanie tu má dlhoročnú tradíciu. Prvý lyžiarsky vlek bol spustený do prevádzky ešte v roku 1979. Stredisko ponúka dve zjazdovky – 800 a 280 metrov. V prípade potreby má umelé zasněžovanie a možno si tu užiť i večerné lyžovanie. Pravdepodobný termín otvorenia lyžiarskej sezóny 2017/2018 bol stanovený na záver decembra, v závislosti od aktuálnych snehových

podmienok. Okrem zjazdového lyžovania majú v Cigli bohatú históriu aj bežky. Pri dostatočnej snehovej pokrývke je k dispozícii približne 40 kilometrov upravených bežeckých tratí.

Na záver späť na Rematu. Prijemne prekvapila svojim zimným šarmom, prírodnou scenériou, potešila aj naše chuťové poháriky. Oblasť môžeme smelo odporúčať ako miesto vhodné na aktívny oddych a chvíle pohody v lone krásnej zimnej prírody.

(text a foto: bafa)

Strava	9/10
Ubytovanie	8/10
Wellness	8/10
Obsluha	9/10
Lokalita	9/10
Celkový dojem	9/10

Obsluhujú, aby sa začlenili do života

Cestou na Trenčiansky hrad sa určite pristavte Na ceste. V kaviarni, ktorá vznikla v historickej budove Katovho domu.

Obsluží vás napríklad aj Janko, pre ktorého ide o prvé skutočné zamestnanie. „Práca v kaviarničke ma baví, ľudia reagujú fajn,“ hovorí usmiaty Janko, inak klient Domova sociálnych služieb (DSS) Adamovské Kochanovce. Kaviarnička Na ceste je totiž chránenou dielňou. Kým on je

jeden z tých, ktorý dokáže objednávku vybaviť celkom sám, jeho kamaráti – kolegovia potrebujú pomoc zdravotných asistentiek. „Mentálne znevýhodnení čašníci teda pripravia tácky, nápoje a odnesú ich na stôl. Okolity servis však zabezpečujeme my asistentky,“ opisuje jedna z nich Denisa Briestenská. Ako ju doplní prezidentka Rotary Clubu Trenčín Laugaricio Hana Tisová, asistentky pomáhajú najmä s vybavovaním objednávok, keď-

že títo čašníci majú zväčša problém s komunikáciou. Jedným dychom však doplní, že tento

projekt je dôkazom toho, ako sa môžu aj mentálne znevýhodnení ľudia zapojiť do bežného života. Priestory v centre krajského mesta by DSS finančne neutiahlo, a tak im pomocnú ruku podalo Trenčianske múzeum, pod ktoré historický dom patrí. „Katov dom bol zatvorený. Špeciálne nájomné nemajú, platia len energie,“ priblížil vzájomnú spoluprácu riaditeľ Trenčianskeho múzea Peter Martinisko.

(ras)

Je tu zimná sezóna a aktuálna ponuka lyžovačky v Trenčianskom kraji

Hor sa na lyže!

Milujete sneh, lyžovanie, zimné radovánky a nechce sa vám chodiť ďaleko z domu? Nemusíte vyhadzovať veľa peňazí za zjazdovky či bežecké trate v Tatrách, Alpách, za hranicami Slovenska. Aj Trenčiansky kraj ponúka možnosti na relax na svahoch počas voľných prázdninových dní. Stačí navoskovať lyže, oprášiť sánky, boby a vybrať sa do niektorého zo stredísk, ktoré bude vo vašom okolí hlásiť: **VITAJTE, JE OTVORENÉ.**

SKI ČERTOV JAVORNÍKY (Lazy pod Makytou)

Celodenný ski pas

dospelí: 16 eur
deti (6 – 15 rokov), ZŤP a seniory nad 65 rokov: 12 eur
študenti ISIC: zľava 10 %

Večerné lyžovanie: STR, PIA, SO 18:00 – 20:30

dospelí: 10 eur
deti: 8 eur

foto: www.skicertov.sk

Požičovňa a servis detských, dámskych a pánskych lyží a snoubordov. Otvorené denne od 9:00 do 16:15. Informácie na telefónnych číslach 0907 722 681 a 0907 386 545. K dispozícii sú tiež prilby, okuliare a rukavice. Servis je vybavený strojom pre kvalitnejšie nabrúsenie aj na počkanie! Možnosť aj ručného závodného servisu na požiadanie, uhol hrán 86° – 88°.

K dispozícii je 5 vlekov s celkovou dĺžkou tratí 5,4 km. Zjazdovky sú vhodné pre náročných lyžiarov, ale i začiatočníkov. Celkový počet tratí je 7. Pod nástupnou stanicou sa nachádza bufet Čertík, ktorý ponúka rýchle občerstvenie a nápoje. V stredisku je bezplatné parkovanie. www.skicertov.sk

SKI TMG REMATA (Ráztočno)

zatvorené

SKI CENTRUM KÁLNICA (Kálnica)

Celodenný ski pas

dospelí: 15 eur
deti do 140 cm: 13 eur
ZŤP, seniory nad 60 rokov, občania Kálnice: zľava 50 %

Večerné lyžovanie denne 17:00 – 21:00

dospelí: 13 eur
deti: 11 eur

Supervečerné lyžovanie denne 22:00 – 24:00

dospelí: 11 eur
deti: 9 eur

V požičovni nájdete lyže a pomôcky pre všetky vekové kategórie. Požičovňa je otvorená počas prevádzky strediska, občerstvenie v areáli strediska.

Kálnica je najnižšie položeným lyžiarskym strediskom na Slovensku. Tomu zodpovedajú aj možnosti na lyžovanie. V stredisku síce majú snežné delo, no spoliehať sa musia na počasie. Nezasnežený svah zatiaľ využívajú bikeri. Ak chcete navštíviť Ski centrum Kálnica, overte si snehové podmienky na www.skicentrumkálnica.sk

foto: www.skicentrumkálnica.sk

HOMÔLKA (Valaská Belá)

Celodenný ski pas

dospelí: 12 eur
deti, seniory: 10 eur

Večerné lyžovanie:

dospelí: 9 eur
deti, seniory: 7 eur

K dispozícii sú lyžiarske terény s tromi vlastnými vlekmí Tatrapoma, požičovňa lyžiarskeho výstroja, inštruktorka lyžovania, občerstvenie v areáli strediska. www.homolka.sk

foto: www.homolka.sk

SKI MOJTÍN (Mojtín)

Celodenný ski pas

dospelí: 15 eur

deti: 10 eur

Lyžiarske stredisko ponúka spolu 6 vlekov. Lyžiarom a snoubordistom je k dispozícii 7 zjazdoviek s dĺžkou spolu takmer 7000 metrov, rôznych ťažností - od náročných lyžiarov až po úplných začiatočníkov a deti. Areál ponúka ideálne podmienky na rodinnú lyžovačku. Pravidelne upravovaná je aj trať na bežecké lyžovanie v dĺžke 1,5 km.

Na svahu sa o bezpečnosť stará lyžiarska služba, pri dojazde lyžiarskych tratí sú prevádzky rýchleho občerstvenia a v blízkosti je aj parkovisko s kapacitou 300 miest. www.skimojtin.sk

foto: www.skimojtin.sk

SKIARENA FAČKOVSKÉ SEDLO (Kľačno)

Celodenný ski pas 9:00 – 16:00

dospelí: 15 eur

deti do 12 rokov: 12 eur

Večerné lyžovanie denne 17:00 – 20:30

všetky kategórie: 8 eur

seniori od 60 rokov: zľava 15 %

obyvatelia obcí Fačkov, Kľačno: zľava 20 %

foto: www.skiarena-fackovskesedlo.sk

Zalyžovať si môžete spolu na 7 zjazdovkách s celkovou dĺžkou 5500 m. Dostanete sa na ne 4 lanovkami rôzneho typu. Bežecká trať pod Fačkovským sedlom má strednú náročnosť a k dispozícii máte 1,5 km trate.

Lyžiarska škola a škola snoubordovania na Fačkovskom sedle je určená pre deti i dospelých, vychádza v ústrety úplným začiatočníkom, ktorí sa tu naučia prvé oblúčiky, ale aj pokročilejším, ktorí si chcú zlepšiť techniku jazdy. Lyžiari v sprievode lyžiarskeho inštruktora sú pri vlekoch vybavovaní prednostne.

Počas prevádzky lyžiarskeho strediska je otvorený aj ski servis na úpravu lyží a snoubordov. Priamo v stredisku si takisto môžete požičať kompletnú lyžiarsku alebo snoubordovú výbavu. Od lyží, lyžiarok, cez lyžiarske a snoubordové sety až po prilby. Pod zjazdovkou je možnosť ubytovania, bufet aj salaš. Počas sezóny sa na zjazdovke a v jej okolí konajú rôzne športové, kultúrne a zábavné akcie. www.skiarena-fackovskesedlo.sk

SKI RÁZTOKA – HORNÁ MARIKOVÁ

Celodenný ski pas 9:00 – 16:00

dospelí: 16 eur

deti (6 – 12 rokov, do 140 cm), seniori nad 60 rokov, ZŤP: 12 eur

Večerné lyžovanie 18:00 – 20:30

dospelý: 9 eur

deti, seniori: 8 eur

Zimné pobyty ponúkajú skvelú možnosť lyžovania na zjazdovke s tromi lyžiarskymi vlekmí, pre dospelých 1000 m a 720 m dlhé vleky (spodná stanica 660 m n. m., vrchná stanica 850 m n. m.) a pre deti vlek o dĺžke 250 m, ďalej kvalitne upravované bežkárske trasy o dĺžke 120 km. www.skiraztoka.sk

foto: www.skiraztoka.sk

SKICENTRUM KOHÚTKA (Nový Hrozenkov)

Celodenný ski pas 8:30 – 16:00

dospelí: 530 Kč

deti (6 – 15 rokov), seniori nad 65 rokov: 400 Kč

Večerné lyžovanie: SO 19:00 – 21:00

dospelí: 200 Kč

deti, seniori: 150 Kč

Lyžiarske stredisko prijíma vo všetkých pokladniciach platby za ski pasy v eurách, môžete platiť aj platobnými kartami. Platobné terminály sa nachádzajú v každej pokladnici.

Na desiatich zjazdovkách stredisko Kohútka ponúka až 6600 lyžiarskych metrov. V areáli je 7 vlekov, medzi nimi aj detský. Ski centrum ponúka aj tri bežecké stopy – 18, 5 a 3 kilometre dlhé. Na centrálnom parkovisku nájdete aj požičovňu lyží a lyžiarsku školu. Požičovňa je súkromná a nepatrí pod Ski centrum Kohútka. Okrem požičiavania lyží, snoubordov a ich príslušenstva je k dispozícii aj ski servis. www.kohutka.sk

foto: www.kohutka.sk

Pod Strážovom

Zliechov. Dedinka učpená pod Strážovom. Poznačili ju obe vojny – prvá i druhá svetová. Napriek tomu sa tu cítite ako na dovolenke. Pokoj, krásna príroda a majestátne kopce. Lokalita vyhľadávaná turistami v lete i zime, hoci stále trochu neprebádaná.

Gápel. Tristo rokov bol späť so Zliechovom, ale teraz patrí Valaskej Belej. Bol som tam na oslavách a sami Gápelčania chodili za mnou, aby som zariadil, nech sa vrátia k nám. Cítia sa stále Zliechovčanmi,“ pokračuje. „Žije sa nám tu výborne. Ľudia vždy hovorili, že sa tu máme

ako na dovolenke. Je tu nádherný život. Určite by som nemenil.“

Život v Zliechove by nemenili

„V Zliechove som sa narodila, tuto blízko, v jednej drevnici. Mne sa tu dobre žije,“ vraví

REPORTÁŽ Z KONCA KRAJA

„Tam, pod Strážovom, z tej strany, malá záhradka v kameni.

A v tej záhradke jablonka, sadila ju tam Marienka,“

spievajú v jednej z mnohých ľudoviek miestne folkloristky zo Zliechova. Nad obcou sa vypína vrch Strážov. Vysoký je 1213 metrov a nesie názov odvodený od Strážovských vrchov. Katastrálne patrí obci Zliechov, hoci sa rozprestiera na hranici viacerých okresov – Ilava, Púchov, Považská Bystrica, Prievidza a Žilina. „Nikdy sme sa oň nebili. Vždy historicky patril Strážov Zliechovu. Máme 5475 hektárov územia. Také veľké obce inde nie sú,“ rozhovorí sa starosta obce Anton Miko. „Patrí nám Košecké Rovné. V minulosti sme mali aj

pani Emília Vašková, ktorá býva neďaleko obecného úradu. „Dostala som sa však aj do sveta. Zobrali ma do Nemecka, takže som nebola stále len doma. No ako sa hovorí, všade dobre, doma najlepšie. Muž bol tiež Zliechovčan. Mal možnosť ísť robiť do Ruska, ale ani za svet nechcel ísť. Že on rodinu neopustí.“ Územie v okolí Zliechova sa pýši aj výskytom krasových javov, ako sú jaskyne, bralá, priepasti, ale aj vodopádmi. Pri Medvedej skale sa nachádzajú hneď dva takéto prírodné skvosty: šesť metrový Dolný Strážovský vodopád a deväť metrový Horný Strážovský vodopád. „Ludom nemáme veľmi čo ponúknuť, len krásnu čistú prírodu. Je to chránené územie. Máme obmedzenia, pretože sa tam nemôžu organizovať výstupy. Nedovolia nám ani označiť Strážovské vodopády. Máme kvalitnú vodu zo Strážova. Ten vrch nás aj ochraňuje. Výhľad z neho je čarovný,“ nadchýna sa starosta.

„Mám 82 rokov a na vrchu som bola raz v živote. Môj muž chodieval častejšie. Túlal sa aj po takých miestach, ktoré neboli ľahko dostupné,“ vraví dôchodkyňa Emília Vašková, ktorá dlhých 35 rokov velila folklórnemu súboru Zliechov. „Až do sedemdesiatky. Potom som mala problém s křížami, tak som prenechala miesto mladším,“ usmeje sa. Sem-tam zo svojho slovníka vytiahne nezvyčajné slovo, typické pre zliechovské nárečie. „U nás sa nehovorí, u nás sa vraví. Bárskajaké slová používame. Bola u mňa aj jedna pani profesorka, ktorá sa zaoberala nárečiami. Spisovala naše tradičné slovíčka. Aj ja som si niečo pripravila na papier a nadiktovala som jej to. Potom mi svoju dokončenú prácu darovala. Vnučka to má niekde odložené,“ pokračuje pani Milka s iskrou v očiach. Podľa jej slov sa život v obci rokmi menil. „Teraz to je celkom inakšie ako pred 40 rokmi. Ľudia nie sú takí jednotní, ako sme kedysi boli my. Keď som začala robiť vo folklóre alebo vo zväze žien, chodili sme

pucovať cintorín, na sobášoch sme spievali. Teraz neviem, či by niekto šiel. Je to však tou modernou dobou,“ ťažká si Emília Vašková.

Lyžiarci, deti, cyklisti i peši

Keď napadne sneh, je v obci rušnejšie ako počas bežných dní. „Vďaka lyžiarskemu stredisku. Voľakedy patrilo spoločnosti ZTS, momentálne ho majú súkromníci. Nie je tam umelé zasnežovanie, takže sa otvára len v čase, keď napadne prírodný sneh. Kolóny áut vtedy stoja pozdĺž cesty od svahu až dolu do dediny,“ hovorí starosta Miko.

V letných mesiacoch je zase okolie pod Strážovom plné peších turistov aj cyklistov. „V lete k nám chodí viac turistov. Možno aj sto cyklistov denne. Máme tu teraz aj veľa medvedov, našli tu pokoj. No čo vám poviem, veľký kataster, málo ľudí. Vlani na jeseň si medvede v záhrade oberali aj jablká zo stromu. Ľudia sa neboja, nikomu tu ešte nič neurobili,“ mávne rukou starosta. V okolí sú tiež farmári, ktorí chovajú ovce či kravy. Zliechov navštevuje aj mnoho školákov, detí. Tradícia škôl v prírode zostala v obci zachovaná. „Školu v prírode prevádzkujeme my, teda obec. Areál patril kedysi Trenčianskemu samosprávnemu kraju, no ten sa toho zriekol. Zobrali sme to pod svoje krídla. Dvanásť až šesťnásť týždňov do roka sme vyťažení. Zarobíme si aspoň na prevádzku,“ dodáva skromne starosta Zliechova Anton Miko.

Vrby padli, jaseň žije

Zliechov sa pýši aj ďalšou atraktivitou. Dve 400-ročné vrby už padli, no veľký unikát týčiaci sa v hornej časti obce sa drží. „Je tu najstarší jaseň na Slovensku. Tento strom má obrovský obvod, zhruba 7,5 metra,“ vraví Miko. „Choďte tým smerom a natrafíte naň. Je dutý. Keď sme sa ako deti hrali na vojakov, schovávali sme sa doň,“ vysvetľuje nám domáci, ktorý v strede obce čakal na autobus.

V Zliechove to žije nielen turizmom, ale aj tradíciami. „Každoročne organizujeme zabíjačku. V auguste máme hody, u nás sa to volá odpustky. Je to na Vavrince, ktorý je patrónom našej obce. Sú to trojdňové slávnosti. Do kostola sa chodí v krojoch, robíme rôzne hasičské súťaže, futbalové či stolnotenisové turnaje. Futbal v obci nehráme už dlhé roky, na ihrisku sa stretávajú len starí páni. Zato zápolíme v stolnom tenise v šiestej lige. Ten hrám súťažne aj ja,“ vyratáva aktivity starosta. Vzápätí prejde z kancelárie do vedľajšej miestnosti, kde majú zriadenú pamätnú izbu s významnými udalosťami, ktoré poznačili obec. Zo skrine vytiahne kroj, patrí medzi najkrajšie na Slovensku. „Je vzácny. Bohato vyšívaný. Ženy zo Zliechova sa voľakedy predhánali, ktorá vyšije krajší. Ja som si dal tento spraviť na mieru. Obliekam si ho na slávnosti,“ chváli sa starosta obce, ktorá má 587 obyvateľov. „Oproti iným regiónom máme na krojoch pestrejšie farby. Po prvej svetovej vojne začali ľudia vyšívať takéto kroje pre mladé dievčiny na svadbu. Na odpustky i prvé sväté prijímanie si ich ľudia obliekajú a idú

v nich aj do kostola. Nevie, či je v Zliechove žena, ktorá by nemala aspoň jeden kroj. Ja mám dokonca po dva odložené pre moje vnučky,“ pridá sa znova do debaty pani Milka, ktorá má už šesť pravnúčat. „Pošila som si sama kroje pre celú rodinu. Aj ja som bola voľakedy ako tintítko – tenučká, chudučká. Mala som kroj od mamy, ale potom som pribrala a nezmestila som sa doň. Musela som si ho spraviť sama.“

Štyristo rodín po vojne vystaňovali

A čo majú Zliechovčania v erbe? „Máme tam vetvičku nádeje i svätého Vavrince,“ vraví starosta. Červená farba štítu symbolizuje oheň, nástroj mučenia.

V obci majú dva kostoly. Jeden v Košeckých Rovniach, druhý priamo v Zliechove. „Vždy sme boli katolícka obec,“ ozrejmjuje starosta. „Mali sme tu aj železnicu. Vozilo sa na nej drevo do Ilavy. Stopy po nej neostali, koľaje

ľudia rozobrali, no dali sme dokopy aspoň nejaké informácie o nej.“

Obec bola poznačená vojnami. Účastníkom bojov za slobodu v prvej a druhej svetovej vojne sú v obci postavené pamätníky. „Časť obce postihol veľký požiar. Vojna sa tu držala veľmi dlho. Za tieto útrapy dostala obec aj nejaké pamätné medaily. Vyše 400 ľudí sa vystaňovalo do obce Most pri Bratislave. Bola to nemecká dedina, kde deportovali Nemcov a Slovákov zo Zliechova, Fačkova, Oravy. Nútene ich tam nastaňovali,“ vysvetľuje starosta. Kým v minulosti ľudia odišli z obce bližšie k hlavnému mestu, teraz nastáva opak. „Prisťahovali sa k nám rodiny z Bratislavy. Dôchodcovia predali byty v meste a u nás si kúpili domčeky. Asi sa im zacnelo po kľude.“

Radovan Stoklasa
Michal Bachratý

Štedrá večera v hoteli? Už nič nezvyčajné

Všetci sú doma za veľkým stolom. Dovára sa kapustnica, vypráža kapor, mieša sa šalát. Hoci mnoho rodín vníma Vianoce práve takto, aj sviatky pokoja menia charakter. Bez stresov, vypekania, vyvárania a prehnaného upratovania sa rodina za stolom síce stretne, no nie doma, lež v hoteli.

„Tatranské hotely sú na vianočných hostí zvyknuté už niekoľko rokov. Vianočné sviatky sú tam spojené so zimnou lyžovačkou. No sadnúť si za štedrovečerný stôl mimo domu si zvykli už aj hostia mestských hotelov. Napri-

klad Vianoce 2017 znamenali pre Hotel Elizabeth v Trenčíne 90-percentnú obsadenosť,“ priblížil viceprezident Zväzu cestovného ruchu a konateľ hotela Elizabeth Ján Svoboda. „Na sviatky sa vracajú deti zo zahraničia aj s vlastnými rodinami a zrazu sa už doma nepomestia. Ideálnym riešením je preto hotel,“ doplnil.

Samozrejme, prichádzajú aj mladé páry, prípadne stredná a staršia generácia párov, ktorých deti prežívajú sviatky už v kruhu vlastnej rodiny. „Hotely pripravujú vianočnú atmosféru. Od stromčeka, cez prestieranie až

po typické vianočné menu. Hostia si už len porozdávajú darčeky.“

Šéfkuchár Lukáš Kováčik pochádza zo Selca. Doma síce varia polievku z repy – vodnice, hosťom však pripravuje najklasickejšiu podobu vianočného menu. „Oblátky s medom, kapustnica, vyprážaná ryba so zemiakovým šalátom a makové pupáky alebo bobáľky. Keďže sem prichádzajú aj zahraniční návštevníci, chceme im predstaviť typickú slovenskú kuchyňu,“ vysvetlil. Na tanieroch sa však okrem kapra môže objaviť aj iný druh ryby, prípadne údená krkovička,

na ktorú sú zvyknutí najmä nemeckí hostia. Doslova zájazdy zahraničných turistov tvoria seniori, ktorí chcú počas sviatkov zmeniť prostredie. Rodiny trávajú v hoteli priemerne 3 noci a 4 dni. Keďže väčšina pamiatok je počas sviatkov zatvorená, využívajú hotelové wellness alebo navštevujú neďaleké kúpele Trenčianske Teplice.

V každom prípade, vianočné obdobie si treba hlavne užít a oddýchnuť si. A zatiaľ čo niekomu vyhovuje domáce prostredie, iní nachádzajú čaro Vianoc v pohodlí hotela.

(ras)

O rozpočte rozhoduje aj verejnosť

Trenčiansky samosprávny kraj ako prvý z 8 vyšších územných celkov na Slovensku tento rok premiérovovo umožnil svojim obyvateľom rozhodnúť, na čo presne bude využitá časť župných peňazí. Prvý ročník participatívneho komunitného rozpočtu TSK má župa oficiálne za sebou. Bilancia jeho premiérového ročníka je slušná. Do hlasovania verejnosti postúpilo a nakoniec aj finančnú podporu získalo celkovo 29 z 35 jedinečných návrhových na zlepšenie podmienok v kraji. „Na výzvu kraja sme okamžite zareagovali a poslali celkovo päť projektov. Na verejnom zvažovaní prešli štyri, ktoré sa venovali rôznorodým

oblastiam,“ uviedla Michaela Hulková z Mestského úradu v Považskej Bystrici. Župné financie použijú napríklad na nákup krojov, podporu aktivít detí a seniorov. Detské jasle na sídlisku Rozkvet majú nové prvky v záhrade a podporiť pohybovú aktivitu detí má aj nový bazén či švédka lavička. Na nej môžu deti trénovať nielen rovnováhu, ale aj odvalu. Jasle na Dukelskej zas majú nové, bezpečnejšie šatne. Druhý predložený projekt sa zameriaval na uchovanie regionálnych folklórnych tradícií. Vďaka nemu získal folklórny súbor Považan nové kroje z oblasti Záriečia. Zakúpené kroje obohatia repertoár vystúpení súboru o oblasť

Púchovskej doliny, ktorá je v súbore najslabšie zastúpená, no sama osebe je na folklórne tradície bohatá. Z participatívneho rozpočtu TSK sa ušlo aj športujúcim seniorom, ktorí si vďaka župným peniazom rozšírili vybavenie telocvične v dennom centre. V povážskobystrickom okrese svoj projekt ponúkli aj Pozemkové spoločenstvo Prúdy. Počas Dňa otvorených brán na jazere predstavili rekreačno-oddychovú zónu s novovzniknutým jazerom v Považskom Podhradí. Pre mladých, starších a rodiny s deťmi tu vznikli nové možnosti aktívneho trávenia voľného času pri vode a v peknej prírode.

(ras)

Vážska cyklotrasa odľahčí cesty

Na území Trenčianskeho kraja vznikajú historicky prvé kilometre megaprojektu Vážskej cyklotrasy. V dĺžke 100 km povedie naprieč celým krajom. Od Hornej Stredy až po Nové Mesto nad Váhom je už realitou jej prvý úsek.

„Projekt Vážskej cyklotrasy korešponduje s cieľmi projektu Zelená župa. Myslím si, že životné prostredie sa čiastočne odľahčí od automobilovej dopravy, keď budú ľudia chodiť za prácou alebo inými aktivitami na bicykli,“ dodal autor myšlienky a župan v jednej osobe Jaroslav Baška. Cyklotrasa má špeciálny povrch, ktorý vytvára vynikajúce podmienky nielen pre cyklistov, ale aj korčuliarov. V zimnom období by dokonca mala byť prístupná aj pre bežkárov.

„Vážska cyklomagistrála vytvorí koridor pozdĺž rieky Váh, ktorý bude mať význam nielen pre Trenčiansky kraj, ale bude prepojený aj so susednými regiónmi, dokonca s medzinárodnými cyklotrasami, čiže táto cyklotrasa má mimoriadny význam aj z hľadiska medzinárodnej turistiky,“ povedal počas kontrolného dňa na stavbe Igor Ševčík, vykonávajúci

stavebný dozor. Prvých trinásť a pol kilometra stálo krajskú samosprávu 3,7 milióna eur. Na výstavbu ďalších úsekov projektu chce TSK využiť možnosť financovania prostredníctvom európskych fondov, a to vzhľadom na turistický, ale aj cyklotransportný charakter magistrály.

Stavba Vážskej cyklotrasy je rozdelená na 8 úsekov. Druhým v poradí, ktorý by sa mal začať čoskoro budovať, je 4-kilometrový úsek medzi Púchovom a kúpeľmi Nimnica. Právoplatné územné rozhodnutie už je vydané aj na ďalší úsek cyklotrasy medzi Novým Mestom nad Váhom a krajským mestom Trenčín. Podrobnejšie informácie o cyklomagistrále sú pravidelne aktualizované na webovej adrese www.cyklotrasytsk.sk.

(red)

TSK zvyšuje platy zamestnancom

Často pracujú na zmeny, počas sviatkov i víkendov. Ich práca je nielen fyzicky, ale často aj psychicky náročná, napriek tomu dodnes patria k nízkoпрíjmovým skupinám zamestnancov. Hovoríme o kuchárkach v školských jedálňach či upratovačkách v školách, o opatrovateľkách v zariadeniach sociálnych služieb s nepretržitou prevádzkou či o cestároch, ktorí nepretržite monitorujú stav ciest. Riešiť situáciu s nízkymi platmi sa Trenčianska župa rozhodla už v roku 2016. Odvtedy popri pravidelnej valorizácii platov v rámci Vyššej kolektívnej zmluvy župa zvyšuje mesačné odhodnotenie týchto zamestnancov aj nad jej rámec. V roku 2018 tak urobí až o 50 € mesačne.

Ostane Vážska?

Názov Vážska cyklotrasa je len pracovný. Ten skutočný pre 100-kilometrovú cyklomagistrálu navrhnu samotní obyvatelia kraja. Môžu tak urobiť v termíne do 22. 5. 2018. Spomedzi zaslaných návrhov verejnosť hlasovaním vyberie ten, ktorý sa stane oficiálnym názvom tejto cyklotrasy. Hlavnou cenou pre autora víťazného názvu bude horský bicykel. Viac o súťaži si môžete prečítať na www.tsk.sk.

(red)

Objednajte sa na vyšetrenie cez internet

K lekárom sa môžete objednať aj elektronicky. Ambulancie, ktoré túto možnosť ponúkajú, sú označené špeciálnou nálepkou.

Službu v súčasnosti využíva 25 ambulancií. Vďaka nej jednoducho zistíte, či aj váš lekár využíva systém elektronického objednávania pacientov. Kompletný zoznam týchto lekárov nájdete na www.objednatvysetrenie.sk alebo na www.e-vuc.sk. Služba elektronického objednania je bezplatná a prebieha bez re-

gistrácie, stačí mať mobilný telefón alebo počítač a prístup k internetu. „Usilujeme sa o to, aby sa do systému elektronického objednávania na vyšetrenie zapojilo čo najviac ambulancií a pracovísk, či už v rámci nemocníc, ktoré sú v zriaďovateľskej pôsobnosti TSK, alebo sa môžu zapojiť aj iní poskytovatelia zdravotnej starostlivosti, pre ktorých je táto služba takisto bezplatná,“ povedala vedúca Oddelenia zdravotníctva a humánnej farmácie na Úrade TSK

Elena Štefiková. Na to, aby ste sa objednali, musíte spraviť iba tri kro-

ky. Prvým je výber ambulancie na stránke www.objednatvysetrenie.sk. Druhým je výber z voľných termínov, ktoré lekári pravidelne on-line aktualizujú. Posledným krokom je samotné objednanie sa. Pacient už len vyplní meno a číslo mobilného telefónu, na ktorý mu bude následne zaslaná potvrdzovacia SMS správa. Esemeska vám vyšetrenie pripomenie aj deň pred samotnou návštevou ambulancie.

(mi)

Lucia prezlečená za Luciu

Krátke dni a dlhé noci ku koncu kalendárneho roka boli v ľudovej fantázii symbolom tmy a zlých čarodejných síl, preto sa toto obdobie od Kataríny do Vianoc nazývalo na Slovensku aj stridžie dni. Narastajúca aktivita zlých síl podporovaných temnotou vyvolávala v predstavách ľudí strach a úzkosť. Reagovali na to rôznymi spôsobmi, ktoré mali odvrátiť toto nebezpečenstvo. Pomocou ochranných prostriedkov a magických úkonov sa snažili odohnať zlé sily. Významné miesto v tomto boji so zlom zastáva Lucia.

Čo hovoria legendy

Svätá Lucia sa narodila v Syrakúzach na Sicílii v období rokov 283 až 286. Vyrastala v kresťanskej rodine, ako dieťa prišla o otca a vychovávala ju matka. Zomrela mučeníckou smrťou v roku 310. O jej živote sa rozprávajú mnohé legendy. Podľa jednej prosila v chorobe o zdravie pre matku, Boh ju vyslyšal a vyzdravela. Vtedy sľúbila, že zostane pannou. Vyrástla v nádhernú dievčinu, takže o nápadníkov nemala núdzu. Do jej krásnych očí

sa zamiloval bohatý mladý muž. Lucia ho odmietala a nakoniec si tie krásne oči vylúpila a poslala mu ich na tanieri. Panna Mária jej však vrátila zrak a mala oči ešte krajšie. Ohrdnutý nádejný ženich ju udal, že je kresťanka, vzápätí ju uväznili a po mučení sťali.

Iná verzia hovorí, že jej prebodli hrdlo. Svätá Lucia sa stala patrónkou nevidomých, slabozrakých, pomocníčkou pri poruchách zraku. Prinášala svetlo do tmy, čo bolo odvodené od slova lux –

Posvietili sme si na legendu o sv. Lucii a boj s nečistými silami

svetlo. Svetlo zaháňa tmu, zimu za našich príbytkov i myslí. Na Slovensku sa však v rozpore s kresťanskými legendami tradovalo, že Lucia bola najväčšou z bosoriek, pretože ju mali upáliť ako strigu. Hodili ju do ohňa, ale nezhořela a žila ďalej.

V ľudovej tradícii má Lucia pevné miesto v kalendárnom zvykosloví. Pôvodne bola v kalendári 23. de-

cembra, po prijatí gregoriánskeho kalendára v roku 1582 sa presunula na 13. december. V predvečer Lucie sa dievky vydali na obchádzku po dedine prezlečené za Lucie v bielom spodnom odevu, zahalené v bielej plachte a s tvármi bielymi od múky. S husacím krídlom, štetkou a metlou vymetali prach a pavučiny z kútov a zo stien. Strašili najmä deti, niektoré aj „vyprášili“. Aj keď im to robilo ťažkosť, pri tejto činnosti museli byť ticho. O to viac

Pôvodne Lucie nedostávali odmenu, ale v minulom storočí dostávali sušené ovocie a strukoviny. V bohatších rodinách podľa novodobých zvykov aj slaninu či peniaze.

Lucia bola aj patrónkou priadok, preto sa napríklad v Klátovej Novej Vsi od tohto dňa až do Vianoc nesmelo priať, vyšívvať ani párať perie. Ak ich Lucia pri tejto práci pristihla, rozfúkala im perie alebo cez komin nahádzala do izby vretená. Navyše by im počas roka hnisali prsty.

Lucia a ľudová mágia

S Luciou sú spojené aj mnohé praktiky ľudovej mágie. Dievčatá napísali od Lucie do Štedrého dňa na lístky mená chlapcov a každý deň jeden lístok spálili. Prečítali až ten posledný, na ktorom malo byť meno budúceho ženicha. Písalo sa dvanásť lístkov, niekde, napríklad v Soblahove, trinásť. Dvanásť sa spálil alebo roztrhal na Štedrý deň ráno, trinásť otvoril a meno nádejného ženicha sa prečítalo po večeri. Ráno chodili dievčatá na vodu do potoka, polievali ňou priedomie, vytvárali rôzne ornamenty a popritom zariekali pytačov. Slepacie vajíčko znesené na Luciu schovali a na Štedrý deň po skončení pôstu vyliali bielok do studenej vody. Po návrate z kostola podľa vzniknutého tvaru hádali zamestnanie budúceho manžela.

Počet dní do Vianoc zodpovedá počtu mesiacov v roku, preto v tomto období sledovali počasie, aby získali predpoveď na budúci rok. Ak prvý deň mrzlo, mal byť mrazivý január, ak pršalo, mal byť mokrý celý mesiac.

Počas stridžích dní sa po svete potulovali zlé sily a snažili sa uškodiť ľuďom i dobytku, preto nesmel cudzí človek vstúpiť do maštale, lebo by uškodil lichve. Dobytok dostával až do Vianoc kúsok cesta s korením, aby zvieratá nepočarovali zlé čarodejnice. Nad vráta chlieva a maštale sa robili tri krížiky svätenou vodou. V Trenčianskej Teplej maštale chránil kruh nakreslený trojkračľovou kriedou, pomáhala aj svätená voda a cesnak.

Lucie sa vracajú

Zvedavec, čo chcel vidieť, koľ-

ko je bosoriek alebo bosorákov v dedine, začal vyrábať na Luciu drevený stolček bez klincov. Každý deň musel na ňom pracovať, a keď sa na polnočnej omši, utierni, v kostole posadil na stolček, rozoznal všetky bosorky, lebo lietali okolo oltára. Nesmel však o nich nikomu rozprávať, lebo by ho roztrhali. Ak zbadali, že ich vidí, musel utiecť a hádzať za seba mak, ihly alebo plachtu. Kým to všetko vyzbierali a podelili si plachtu, mal čas ujsť. Chytiť ho mohli iba predtým, než kohút trikrát zakikirikal. Ak ho dobehli, musel s nimi tancovať, kým ho neutancovali k smrti. Vtedy mu mohla pomôcť iba čistá láska dievčaťa, ktoré ho išlo v tom čase hľadať. Zaručeným spôsobom na identifikáciu bosoriek sa stalo aj polnočné posedenie na stolčeku na krížnych cestách, vtedy vidno bosorky tancovať. „Zaberala“ aj verzia so sedením pri bráne cintorína. S Luciou sú spojené aj viaceré pranostiky. Napríklad Lucia noci upíja, ale dňa nepridá, prípadne Od Lucie do Vianoc, každá noc má svoju moc.

Tradičné obchôdzky Lucii v mnohých obciach úplne zanikli, ale v poslednom desaťročí vidíme renesanciu tohto zvyku. Napríklad na Strednej zdravotnickej škole v Trenčíne sa obchôdzky konali od konca minulého storočia a zanikli iba nedávno. „Robili to dievčatá zo školského folklórného súboru Věna, niekedy obchôdzku zorganizovali členovia žiackej školskej rady, inokedy zasa jednotlivé triedy,“ zaspomínala si bývalá riaditeľka školy a vedúca

FS Věna Janka Gugová. Dievčatá si obliekli biele rúcha, zakryli sa plachtami, tváre si pomaľovali nabiele. Chodili po triedach, po chodbách, zavítali aj do riaditeľne a usilovne husími krídlami vymetali pavučiny, prach a zlé sily.

Večerné divadlo v Stankovciach

Iný a celkom aktuálny tohtoročný príbeh sme zaznamenali v Trenčianskych Stankovciach. Na hornom konci sa v predvečer Lucie rozbehli po domoch biele postavy. Zazvonil zvonček pri dverách a do domu vtrhli dve Lucie sprevádzané kídľom malých bielych postáv. Usilovne vymetali kúty, oprašovali nábytok i prítomných, biele krídla i malé pierka v rukách detí boli neustále v činnosti. Po skončení čistiacich aktivít nastříčili košík na výslužku a brali sa do ďalšieho domu. Po skončení obchôdzky sme sa stretli ešte raz a „veľké“ Lucie sa ochotne rozpravili o večernom divadle. Vykľuli sa z nich obyvateľky susedných domov, zrelé ženy a matky Andrea a Lucia, ktoré sprevádzali ich deti

a aj deti od susedov.

„Chceli sme spraviť deťom radosť a ukázať im, ako sa tieto zvyky kedysi vykonávali, aby sme dodržali tradíciu,“ vysvetľuje Andrea. „Ja som rodáčka z neďalekej obce Krivosúd-Bodovka a sem

sme sa s manželom prisťahovali. Luciu si pamätám, preto mi táto aktivita nerobí veľký problém. Pre istotu som volala kamarátke, ktorá vie, čo všetko patrí k takejto obchôdzke. Nechceme robiť nič

vymyslené, zvyk treba dodržať a nevnašať tam moderné prvky. Doma sme to ako malé deti absolvovali s rodičmi a teraz si to veľmi rady zopakujeme s vlastnými deťmi. Priberieme aj tie od susedov,“ dodáva so smiechom. Pri chystaní masiek nemohli zohnať husacie krídla, ale nakoniec v obci získali bielučké kačacie. Vraj kačice ešte ráno behali po dvore... Lucia pritakáva a pokračuje: „Pochádzam zo susednej Trenčianskej Turnej. Doma naši obchôdzku na Luciu nerobili, ale poznám to z folklórného súboru. Veľmi ma teší, že mám takú susedku, čo ma k tomu vedie,“ pochválila kamarátku Andreu. Najväčšiu radosť majú obe ženy z toho, že zaujali deti, ktoré majú v obľube susedské aktivity. Chystajú sa aj na príchod jari a stroja sa symbol zimy Morenu hodiť do potoka.

Ďalším, zrejme dôležitým dôvodom pripravovať takéto akcie je aj možnosť stretávať sa so susedmi. Veď počas dlhých zimných večerov sa podľa mienky oboch „Lucii“ nestretávajú tak často ako v letných mesiacoch. „Prideme domov z práce, zo školy, škôlky a keďže je vonku tma, zatvoríme dvere a koniec,“ zhodnotí Andrea. A nutnosť mlčať počas obchôdzky? „Tých päť minút v každej chalupe musíme nejako vydržať, vyrečníme sa po skončení akcie medzi kamarátkami a doma si to užijú naši manželia,“ uzatvára so šibalským úsmevom Lucia.

Leo Kužela

Kúpele sú znova otvorené pre región

Obyvatelia miest a obcí zapojených do projektu Kúpele v regióne môžu využívať atraktívne zľavy v Kúpeľoch Trenčianske Teplice. Šiesty ročník akcie odštartoval už v decembri 2017, jeho druhá časť sa realizuje v termíne 2. január – 28. február 2018.

Kúpele Trenčianske Teplice každoročne poskytujú pre stálych a nových zákazníkov benefity obľúbeného projektu Kúpele

v regióne. Liečivú vodu si môžu kúpeľní hostia užiť za zvýhodnenú cenu. „Dúfam, že aj v tomto roku prilákame množstvo návštevníkov, ktorí si doprajú účinky jedinečnej termálnej vody v našich bazénoch za atraktívne ceny,“ uviedol generálny riaditeľ Kúpeľov Trenčianske Teplice Michal Vojtáš.

Do vlaňajšieho piateho ročníka sa zapojilo dovedna 64 miest a obcí Trenčianskeho kraja a partner-

ské mesto Trenčianskych Teplíc – Vsetín. Jedným z partnerov projektu je aj Krajská organizácia cestovného ruchu (KOCR) Trenčín región. „Projekt Kúpele v regióne je ideálny nástroj na zvýšenie návštevnosti najstarších kúpeľov nášho kraja. Každoročne účinky liečivých prameňov prilákajú tisíce obyvateľov z nášho regiónu, ale aj turistov z celého Slovenska,“ pripomenula výkonná riaditeľka KOCR Trenčín regi-

ón Eva Frývaldská.

Návštevníci môžu v čase trvania projektu využiť zľavu až 50 % na vstupy do všetkých termálnych bazénov a 30 % na vstupy do bazéna Grand. Zľavu v termálnych bazénoch môžu využiť len osoby staršie ako 18 rokov. V prípade záujmu o zvýhodnené vstupy sa treba preukázať občianskym preukazom s trvalým pobytom v participujúcom meste či obci.

(ras)

Kam v našom kraji?

január - február 2018

Termín: stála expozícia

Názov: Miloš Alexander Bazovský
Miesto konania: Galéria M. A. Bazovského v Trenčíne
Web: www.gmab.sk

Termín: 26. október 2017 – 26. január 2018

Názov: Výstava – Caro modrého sveta
Miesto konania: Trenčiansky hrad
Web: www.muzeumtn.sk

Termín: 23. november 2017 – 21. január 2018

Názov: Výstava – Jana Gombiková
Miesto konania: Galéria M. A. Bazovského, Trenčín
Web: www.gmab.sk

Termín: 23. november 2017 – 21. január 2018

Názov: Výstava – Kamil Varga/Súkromný vesmír
Miesto konania: Galéria M. A. Bazovského, Trenčín
Web: www.gmab.sk

Termín: 23. november 2017 – 28. február 2018

Názov: Výstava Betlehemy – ako ich nepoznáte
Miesto konania: Podjavorinské múzeum v Novom Meste nad Váhom
Web: www.muzeumtn.sk

Termín: 5. december 2017 – 28. február 2018

Názov: Výstava – Artúr Lieskovský maliar Trenčína
Miesto konania: Trenčiansky hrad
Web: www.muzeumtn.sk

Termín: 6. december 2017 – 6. január 2018

Názov: Svätý Mikuláš a Vianoce na zámku
Miesto konania: Zámok Bojnice
Web: www.bojnicecastle.sk

Termín: 6. december 2017 – 17. január 2018

Názov: AMA 2017 Prievidza
Miesto konania: Galéria Regionart pri RKC v Prievidzi
Web: www.rkcpd.sk

Termín: 14. december 2017 – 12. január 2018

Názov: FOPO 2017: Fotografie pomedzia – Fotografie pomezí
Miesto konania: Výstavné priestory TSK
Web: www.tnos.sk

Termín: január – február 2018

Názov: Fotorozkvet, výstava fotografií
Miesto konania: Považská Bystrica, kino Mier
Web: www.pospb.sk

Termín: 6. január 2018

Názov: Šachový turnaj
Miesto konania: Centrum voľného času, Myjava
Web: www.cvcmyjava.sk

Termín: 7. január 2018

Názov: Vianočný koncert
Miesto konania: Kostol sv. Jána Nepomuckého v H. Srní
Web: www.hornosmianskadychovka.sk

Termín: 9. január a 23. január 2018, 16.00 h – 18.30 h

Názov: Večerný ateliér pre dospelých
Miesto konania: Galéria M. A. Bazovského, Trenčín
Web: www.gmab.sk

Termín: 10. január 2018

Názov: Novomestská kvapka krvi 2018

Miesto konania: Zimný štadión, Nové Mesto nad Váhom
Web: www.hkmmv.sk

Termín: 11. január 2018, 16.00 h

Názov: Kamil Varga – Komentovaná prehliadka spojená s krstom katalógu
Miesto konania: Galéria M. A. Bazovského, Trenčín
Web: www.gmab.sk

Termín: 11. január 2018, 17.00 h – 20.00 h

Názov: Luminografia, Fotoworkshop s Kamilom Vargom
Miesto konania: Galéria M. A. Bazovského, Trenčín
Web: www.gmab.sk

Termín: 11. január a 25. január 2018, 9.30 h – 11.30 h

Názov: Galerikovo
Miesto konania: Galéria M. A. Bazovského, Trenčín
Web: www.gmab.sk
Anotácia: Veselé tvorivé stretnutie pre deti do 6 rokov a ich rodičov.

Termín: 12. január 2018

Názov: Benefičná párty PRO AUTIS
Miesto konania: Piano club Trenčín
Web: www.tnos.sk
Anotácia: Benefičná akcia v prospech detí s autizmom z Trenčína a okolia.

Termín: 13. január 2018

Názov: Noc na Karlštejne
Miesto konania: Veľká sála KC, Bojnice
Web: www.kcbojnice.sk

Názov: Hviezdny cestopis – astronomické udalosti v roku 2018

Miesto konania: Hvezdáreň v Partizánskom
Web: www.hvezdaren.sk

Názov: Ples mesta Prievidza 2018

Miesto konania: Kultúrne a spoločenské stredisko, Prievidza
Web: www.kasspd.sk

Termín: 14. január – 23. február 2018

Názov: Výstava obrazov Milana Medúza
Miesto konania: výstavné priestory Trenčianskeho samosprávneho kraja
Web: www.tnos.sk

Termín: 14. január 2018, 14.00 h – 18.00 h

Názov: Nedelňé výtorky
Miesto konania: Galéria M. A. Bazovského, Trenčín
Web: www.gmab.sk

Termín: 14. január 2018, 16.00 h

Názov: Javorina, Javorina...
Miesto konania: Sála MsKS, Nové Mesto nad Váhom
Web: www.msk.sk

Termín: 15. – 31. január 2018

Názov: Armatúrka Myjava – výstava
Miesto konania: Kultúrny dom Samka Dudíka, Myjava
Web: www.myjava.sk

Termín: 17. január 2018

Názov: Cigánski diabli 2018
Miesto konania: Blue Note Jazz and Music Club, Nové Mesto nad Váhom
Web: www.blunote.sk

3. január 2018

Hviezdny cestopis – astronomické udalosti v roku 2018

Hvezdáreň v Partizánskom vám 13. januára predstaví prehľad najzaujímavejších astronomických udalostí, ktoré nás čakajú v roku 2018. Podujatie bude doplnené obrazovým materiálom, animáciami a videom. Špecializovaný astronomický program je určený širokej verejnosti. Dozviete sa napríklad o úplnom zatmení Mesiaca, ktoré nastane 27. júla 2018, ale aj o veľkej opozícii Marsu. Táto planéta sa priblíži k Zemi na najmenšiu vzdialenosť a to 57,6 milióna kilometrov. „Z pohľadu pozorovacích podmienok hlavných meteorických rojov patrí rok 2018 medzi priaznivé roky. Na tento rok sú predpovedané tri meteorické „dažde“, medzi ktoré patria i Perzeidy, ktoré majú maximum počas novu Mesiaca,“ doplnil riaditeľ hvezdárne Vladimír Mešter. V prípade jasného počasia budete môcť vo hvezdáreňi pozorovať objekty zimnej oblohy.

foto: www.hvezdaren.sk

Termín: 18. január 2018

Názov: Gladiátor akustic tour 2018
Miesto konania: AZUL Hotel & Restaurant, Partizánske
Web: www.azul.sk

Názov: Populárne o vede – Kosmonautika v roku 2018
Miesto konania: Hvezdáreň v Partizánskom
Web: www.hvezdaren.sk

Termín: 18. január – 4. marec 2018

Názov: Výstava – Ľudovít Bránsky – Metamorfózy Trenčína a krajiny
Miesto konania: Galéria M. A. Bazovského, Trenčín
Web: www.gmab.sk

Termín: 18. január – 4. marec 2018

Názov: Výstava – Marián Súčanský – Osudová príťažlivosť
Miesto konania: Galéria M. A. Bazovského, Trenčín
Web: www.gmab.sk

Termín: 19. január 2018

Názov: MS Ples 2018
Miesto konania: Piano Club, Trenčín
Web: www.msdancestudio.wix.com

Názov: Ples mesta Partizánske

Miesto konania: Dom kultúry, Partizánske
Web: www.partizanske.sk

Termín: 20. január 2018

Názov: 3. hádzanársky ples 2018
Miesto konania: SOŠ Strojnícka, Považská Bystrica
Web: www.msk.sk

Názov: Swing ples
Miesto konania: Kuršalon Trenčianske Teplice
Web: www.visit-teplice.com

Názov: Piaty charitatívny ples
Miesto konania: Spoločenský dom (bývalé kino), Nové Mesto nad Váhom
Web: www.msk.sk

Termín: 20. január 2018

Názov: Detský maškarný karneval 2018
Miesto konania: Dom kultúry, Poruba
Web: www.poruba.sk

Termín: 21. január 2018

Názov: Svadobná výstava

23. november 2017 – 28. február 2018

Výstava Betlehemy – ako ich nepoznáte

Až do konca februára si môžete pripomenúť vianočnú atmosféru v priestoroch Podjavorinského múzea v Novom Meste nad Váhom. Vystavených je tu až 300 miniatúrnych betlehemov, ktoré pochádzajú z autorkej tvorby nezávislého výtvarníka a rodáka z Trnavy Jozefa Práznovského. „Pri znázornení malých betlehemov autor čerpal zo slovenských ľudových tradícií zobrazenia Svätej rodiny a narodenia Ježiša Krista, zároveň však tradičný betlehem ozvlášťuje novými použitými materiálmi. Miniaturne figúrky vsádza do materiálov z prírodných zdrojov, ako sú plody tekvice, vlašského či kokosového orecha, morské mušle, kôra stromov či vápenc,“ informovala vedúca oddelenia Podjavorinského múzea Andrea Lazarčíková. Expozíciu zároveň oživuje pohyblivý betlehem, ktorého autorom je Marián Mikulec, a starší podsvietený betlehem od Michala Hanzlika.

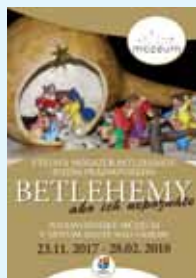

foto: www.muzeumtn.sk

25. január – 13. február 2018 Výtvarné spektrum 2018

Najstaršou súťažou v rámci neprofesionálnej výtvarnej tvorby na Slovensku je Výtvarné spektrum. Regionálne kolo organizuje Považské osvetové stredisko, uzávierka súťaže je 19. januára. Následne si práce autorov z okresov Považská Bystrica, Púchov a Ilava budete môcť pozrieť v Dome kultúry v Ilave. „Osobitne sledovanou je kategória insitných výtvarníkov, teda neškolených výtvarníkov, ktorí majú osobitý výtvarný prejav a ich diela svojim obsahom i výtvarným stvárnením presahujú rámec ostatných súťažných kategórií,“ vysvetlila Lucia Budajová z osvetového strediska. Do súťaže sa môžu zapojiť neprofesionálni výtvarníci od 15 rokov – jednotlivci aj členovia združení. Výstavu ich diel budete môcť navštíviť od 25. januára do 13. februára.

Miesto konania: Kursalon Trenčianske Teplice
Web: www.visit-teplce.com

Termín: 24. január – 23. február 2018

Názov: PRIZMA 2018
Miesto konania: Galéria Regionart pri RKC v Prievidzi
Web: www.rkcpd.sk

Termín: 25. január 2018

Názov: Včely, ako ich nepoznáme
Miesto konania: RKC v Prievidzi
Web: www.rkcpd.sk
Anotácia: Prednáška Ing. Petra Baláka – predsedu ZO SZV v Prievidzi o význame včiel.

Termín: 25. január – 13. február 2018

Názov: výtvarné spektrum 2018
Miesto konania: Dom kultúry, Ilava
Web: www.pospb.sk

Termín: 30. – 31. január 2018

Názov: Kult tela a symboly statusu v sociálnej prevencii
Miesto konania: ZŠ Sv. Margity, Púchov
Web: www.pospb.sk

Termín: 27. január 2018

Názov: Tužina Gro(ov)e zimná edícia
Miesto konania: Prievidza
Web: www.rkcpd.sk

Názov: Rozprávkový ples princov a princezien
Miesto konania: Meridiana Bojnice
Web: www.meridianabojnice.sk

10. február 2018 Máme narodeniny

Galéria M. A. Bazovského v Trenčíne oslaví v roku 2018 už 49. narodeniny. Na 10. februára pripravila pre návštevníkov celodenné sprievodné podujatie s množstvom tvorivých aktivít. Ako informovala riaditeľka galérie Barbora Varga Petriková, po prvýkrát si oslavu vyskúšali vo februári 2017. Pre veľký úspech zo strany verejnosti sa ju rozhodli zopakovať aj v ďalšom roku. „Počas celého dňa bude galéria pre návštevníkov otvorená bezplatne. Budú si môcť pozrieť výstavy, absolvovať komentované prehliadky s kurátormi a chýbať nebudú ani rôzne kreatívne aktivity pre veľkých aj malých,“ dodala riaditeľka. Vznik galérie sa datuje do roku 1969, teda rok po smrti Miloša Alexandra Bazovského, ktorého meno galéria nesie.

Názov: Ples športovcov
Miesto konania: MsKS Bánovce nad Bebravou
Web: www.kulturabn.sk

Termín: február 2018

Názov: Mediálna manipulácia a reformy
Miesto konania: Považské osvetové stredisko v P. Bystrici
Web: www.pospb.sk

Termín: február 2018

Názov: Jazda električky za vysvedčenie
Miesto konania: Trať Trenčianska Teplá – Trenčianske Teplice
Web: www.visit-teplce.com

Termín: 3. február 2018

Názov: Ples Hodina deťom
Miesto konania: Kursalon Trenčianske Teplice
Web: www.visit-teplce.com

Názov: Hviezdny cestopis – Pozorovateľnosť planét v roku 2018
Miesto konania: Hvezdáreň v Partizánskom
Web: www.hvezdaren.sk

Názov: Fašiangová sobota
Miesto konania: Kúpeľné námestie Trenčianske Teplice
Web: www.visit-teplce.com

Názov: Zimné slávnosti Hornonitria
Miesto konania: Obecný úrad Nitrianske Pravno
Web: www.rkcpd.sk

Názov: Zimné slávnosti folklóru
Miesto konania: Pravenec
Web: www.rkcpd.sk

Termín: 5. – 25. február 2018

Názov: Výstava fotografií
Miesto konania: Kultúrny dom Samka Dudíka, Myjava
Web: www.myjava.sk

Termín: 7. február 2018

Názov: Smejko a Tanculienska
Miesto konania: Dom kultúry, Dubnica nad Váhom
Web: www.kultura.dubnica.eu

Termín: 8. február 2018

Názov: Svirtok? Jedine koncert! Mike Parker Trio
Miesto konania: RKC v Prievidzi
Web: www.rkcpd.sk

Termín: 9. február 2018

Názov: Besame Mucho
Miesto konania: Kultúrny dom Samka Dudíka, Myjava
Web: www.myjava.sk

Termín: 10. február 2018

Názov: Máme narodeniny
Miesto konania: Galéria M. A. Bazovského, Trenčín
Web: www.gmab.sk

Termín: 11. február 2018

Názov: Deň detského folklóru
Miesto konania: Nedožery-Brezany
Web: www.rkcpd.sk
Organizátor: Regionálne kultúrne centrum v Prievidzi, obec Nedožery-Brezany

Termín: 13. február 2018

Názov: La Gioia
Miesto konania: Dom kultúry, Dubnica nad Váhom
Web: www.kultura.dubnica.eu

Termín: 14. február 2018

Názov: Valentínske divadelné predstavenie „Návšteva mladej dámy“
Miesto konania: Trenčiansky hrad
Web: www.muzeumtn.sk

Názov: Populárne o vede – Planéty očami kozmických sond.
Miesto konania: Hvezdáreň v Partizánskom
Web: www.hvezdaren.sk

Termín: 16. február 2018

Názov: Kultúra 2017
Miesto konania: Prievidza
Web: www.rkcpd.sk

Termín: 17. február 2018

Názov: Pamätka Jozefa Strečanského
Miesto konania: Poluvsie
Web: www.rkcpd.sk

Názov: Svet a MY
Miesto konania: Kultúrny dom Samka Dudíka, Myjava
Web: www.myjava.sk

Termín: 18. február 2018

Názov: Divadelné predstavenie Meno
Miesto konania: Trenčianske Teplice
Web: www.visit-teplce.com

Termín: 19. – 23. február 2018

Názov: Prímestský tábor pre deti spojený s tvorivými dielňami

3. február – 9. marec Zimné slávnosti Hornonitria

Festival ľudovej kultúry už 15. rok prináša do pravnianskej doliny návraty k tradíciám. Ide o cyklus siedmich festivalov putujúcich po celej doline. Tradične ho otvára výstava zameraná na prezentáciu diel ľudového umelca.

„V tomto roku to bude Kamil Znamenák z Poluvsia, ktorý sa okrem rezbárstva venuje i insitnej maľbe s dedinskými a prírodnými námietmi. Vernisáž výstavy z jeho diela sa uskutoční 3. februára v priestoroch obradnej miestnosti v Nitrianskom Pravne,“ uviedla riaditeľka Regionálneho kultúrneho centra v Prievidzi Ľudmila Húsková. V ten istý deň pokračuje festival v obci Pravenec Zimnými slávnosťami folklóru, na ktorých vystúpia folklórne skupiny a súbory z celého okresu. Deň detského folklóru budete môcť zažiť v Nedožeroch-Brezanoch 11. februára, spomienkové podujatie a súťaž spevákov zase 17. februára v Poluvsí. Súčasťou zimného festivalu budú aj vystúpenia speváckych kolektívov karpatských Nemcov a hostí v Malinovej 24. februára. Obľúbenou súčasťou podujatia je i prezentácia ľudových remesiel spojená s jarmokom. Navštíviť ju môžete 3. marca v Kľačane. V tomto roku bude po prvý raz súčasťou slávnosti i program pašiových hier, ktorý sa uskutoční 9. marca v kostole v Chvojnici.

Miesto konania: Trenčiansky hrad
Web: www.muzeumtn.sk

Termín: 23. február 2018

Názov: BIBS
Miesto konania: Kultúrny dom Samka Dudíka, Myjava
Web: www.myjava.sk

Termín: 24. február 2018

Názov: Súzvuky
Miesto konania: Malinová
Web: www.rkcpd.sk

Termín: 24. – 25. február 2018

Názov: Výstup na Baske
Miesto konania: Chata na Baske
Web: www.visit-teplce.com

24. – 25. február 2018 Výstup na Baske

Urobiť niečo pre zdravie a stráviť čas s priateľmi a známymi – to ponúka Zimné stretnutie turistov trenčianskeho regiónu. Posledný februárový víkend sa bude konať už 43. ročník obľúbeného podujatia. „Je to v podstate taký hviezdnicový výstup – z Omšenia, Dolnej Poruby, zo Slatinky nad Bebravou, Homôlky či Krásnej Vsi. Ľudia môžu vyraziť v ktorúkoľvek hodinu, spoločne sa stretneme na vrchole, kde podujatie oficiálne otvoríme v sobotu o 11:00 na lúke pred chatou Baske,“ priblížil predseda Klubu slovenských turistov v Trenčianskych Tepliciach Maroš Greguš. Po oficiálnom otvorení nasleduje voľný program, ktorý môžete využiť na ďalšie vychádzky do okolia či posedenie s priateľmi.

foto: Marián Hellebrand

Križovka

V križovke je ukryté novoročné pranie:

	štát v juhovýchodnej Ázii	1. časť tajničky	Autor križovky: Juraj Mitošinka	robilo škaredým	trufo (pejor.)	odkvapová rúra (hovor.)	citoslouve radosti	EČV Košic	smolnaté drevo súčasne na zakladanie ohňa	Pomôcky: meru, Erato, lumok, nitrit, AE	rieka zabudnutia v gréckom podsvetí	varením pripraví	vymeria- vala	kyslá tekutina	kilogram (hovor.)
skratka Ligy národov			tkanina s vypuklými páskami							užitočný hmyz zn. nano-sekundy					
skratka apendektómie			4. časť tajničky krája												
oslabnú (zried.)								stal sa starým	2. časť tajničky						
Svetlana (dom.)							EČV Star. Lubovne menoval sa			múza ľúb. poézie pneumatika					
Pomôcky: štruks, otka, pšeno, alonž, lar	prirážka k cene (peňaž.) omotajme					žart štyridsať (arch.)					druh hliny značka hliníka			3. časť tajničky	kypriť pôdu pluhom
osol, po česky					slovanská bohyňa skratka zbierky							áno, po česky obrodienie			
skratka výkonného výboru			stalo sa zeleným morské kôrovce											značka argónu vykrikne ich	
vyhynutý Indián				oslovenie priateľa posielalo (bás.)							trávovitá bylina jalovo, neplodné				
smrť (v med.)					laktová kosť spevavý vták					utekať (kníž.) Zlatica (dom.)					
mužské meno						existujú skratka infarktu myokardu			privesok na zmenke pomieša						nástroj pri pluhu
Pomôcky: Maor, és, Léte, krúľ, bika, ážio	oblejú vriacou vodou odtekanie							prastarý otec	6. časť tajničky						
náhodne, neúmyselne								väčší tmavý vták nádoba na pečenie						obmeny transportér koralový ostrov	
skratka doktora			odborový zväz (skr.) Koloman (dom.)			zrno prosa (hovor.) idant (gen.)						skratka automotoklubu dvojhláska			
prúdenie vody				ťažká voľba gibon bieloruský							Ita (dom.) cieľme				
okolo, včkol (bás.)					nedospelí ľudia kúsok					praobyvateľ Nového Zélandu Ipiem					postranný vozík na motocykli (hovor.)
dedinský boháč (pejor.)						mienili naničhodný človek (pejor.)						severský cicavec cestoval lietadlom			
	inak, inakšie	vlnená tkanina cit. zvuku kukučky					kráčal Karol (dom.)							EČV Krupiny skr. pre tohto roka	
orgán zraku				cit. rýchleho pohybu Oskár (dom.)				rob apretáciu šarha (zastar.)							
skratka pre Norton Utility			mužské meno a, po maďarsky						dusitan (chem.) osobné zámeno						
5. časť tajničky														značka berkélia	
menší kus						ostal sám								skratka pre ad acta	

Výhercom križovky knižné publikácie

Aj v predvianočnom období ste si našli čas na to, aby ste vylúštili križovku. Do redakcie nám opäť prišlo veľa správnych riešení križovky v dvojmesačníku Trenčín región (číslo 7, ročník 2, november – december 2017). Spolu ich bolo 127. Všetkým sa podarilo vylúštiť znenie pranostiky: Ak kvitnú v novembri stromy, bude zima trvať až do mája.

Výzrebovali sme päť šťastlivcov, ktorí si môžu spríjemniť novoročné chvíle s lexikónmi či publikáciami. Anna Naďová z Hrachovišťa získa knižku Záhorácki permonici, Marián Mališka z Veľkých Uheriec a Jaroslav Kozák z Púchova získajú knihu Dobrodruh Saša, Miroslavovi Ďurišovi z Krajného a Edite Zafkovej z Trenčianskych Stankoviec bude spoločnosť robiť Cestovateľský lexikón. Aj po novom roku sme si pre Vás pripravili novú križovku, tentoraz na celú stranu, v ktorej sa ukrýva novoročný vinš. Jeho znenie nám posielajte najneskôr do 30. januára 2018 na redakčný e-mail: redakcia@trenclinregion.sk, alebo poštou na adresu: Trenčín región – Krajská organizácia cestovného ruchu, K dolnej stanici 7282/20A, 911 01 Trenčín. Päť výhercov sa môže opätovne tešiť na knižné publikácie. Držíme palce.

(red)

Z POŠTY

Veľmi sa mi páčia noviny, obsahovo sú veľmi zaujímavé a dokonca aj lúštitelia si prídu na svoje.

Anka z Lipníka

Všetkým obyvateľom Trenčianskeho kraja prajem všetko dobré do nového roka, veľa zdravia, šťastia, úspechov a redakcii novín čo najviac spokojných čitateľov. Robíte super prácu.

Marián z Trenčína

Od januára sledujem dvojmesačník Trenčín región a musím povedať, že ste skvelý tím. Páčilo sa mi predstavovanie okresov, zaujímavosti z regiónov, tiež pozvánky v kraji! Veľmi rád Vás budem sledovať aj naďalej. V novom roku Vám prajem veľa zdravia, dobrých nápadov a veľa pracovných úspechov.

Jaroslav Kozák, Púchov

Vajíčko a polohrubá múka. Nič viac, nič menej. Z týchto dvoch surovín a pomocou šikovných rúk sa na Myjave už celé roky pripravujú obradné cestoviny hrtánki.

Áno, keďže sme na Myjave, tak s mäkkým i. Hrtánki pripomínajú hrtan hydiny, preto ten názov. Odpočínuté cesto z múky a vajca myjavskí pytlíkari vyvalkali, nakrájali na centimetrové štvorce a pomocou zastrúhanej paličky a vrúbkovanej podložky tvarovali do lievikov, spomínaných hrtánkov. Možno ste sa zastavili pri pytlíkároch – prečo práve oni a kto vlastne boli. Tak teda po poriadku.

„Pytlíkari prišli na Myjavu tkať látku, cez ktorú sa preosievala múka. Tkáčske stavy sa však raz za čas pokazili, zlomili. No gazdiné tieto lavy nezahodili ani nespálili. Práve narezané lavy boli pôvodným podkladom na tvarovanie hrtánkov,“ priblížila

nám etnologička Viera Feriancová z myjavského Centra tradičnej kultúry. Práve tu sa snažia udržať tento výnimočný regionálny zvyk. Lektorka Monika Hracká nie je len teoretičkou. Od detstva, asi 45 rokov, ich vyrába vždy pred Vianocami. „Naháňali sme babku, kedy už začneme vyrábať hrtánki. Bola pri tom vždy celá rodina.“ Myjavský recept posúva ďalej aj Božena Zemanová. Každý rok vyrába hrtánki z viac ako 20-tich vajíčok. „Jedno vajíčko robím asi dve hodiny a vyrobím z neho asi 700 hrtánkov.

To sa tak bavím, keď ich šúľam, rovno ich počítam,“ vyratáva s tým, že usušené cestoviny si nenecháva len pre seba. Posiela ich do Ružomberka aj do Prahy. Tam, kde známi o ne majú záujem. A čo sa s hrtánkami robilo ďalej? „Vyrábali sa v morčacej polievke, ktorá bola pre myjavsko typickou sviatočnou polievkou. My sme však s mamou zistili, že priamo v polievke sa veľmi napijú, tak ich varíme zvlášť v osolenej vode a potom podávame s polievkou,“ doplnila recept pani Božena. (ras)

foto: ZŠ Stará Turá

Za siedmimi divmi

Už aj my, žiaci 4. A zo ZŠ Stará Turá, poznáme Trenčiansky kraj. V rámci vlastivednej témy o našom kraji sme kreslili jeho mapu. Pracovali sme v piatich skupinách a inšpirovali sme sa mapou, ktorú sme dostali ako odmenu v súťaži počas Dňa otvorených dverí TSK. Vďaka tejto akcii sme spoznali

všetkých sedem divov Trenčianskeho kraja a aj miesto, odkiaľ sa riadi. Do školskej úlohy sme sa teda pustili s chuťou a robila sa nám o niečo ľahšie a príjemnejšie. Posielame aj fotky našich prác. Pozdravujeme kolektív Trenčín región a všetkých čitateľov.

Otestujte si vedomosti o strednom Ponitří

1. Prítokom rieky Nitra je aj Nitrica, ktorú miestni nazývajú aj

- A. Cigeľka
- B. Belianka
- C. Radošinka

2. V Partizánskom mala pôvodne vyrásť továreň na:

- A. Výrobu áut
- B. Šijacie stroje
- C. Výrobu bicyklov a obuvníckych strojov

3. V ktorom roku sa v Bošanoch modlila Matka Tereza?

- A. 1987
- B. 1990
- C. 1992

4. S menom Ladislav Ťažký sa spája obec Veľký Klíž. Ktoré dielo známy slovenský autor nenapísal?

- A. Démom súhlasu
- B. Pivnica plná vlkov
- C. Kŕdeľ divých Adamov

5. V minulosti bol tok Nitry dlhší ako dnes, a to o:

- A. 46 kilometrov
- B. 87 kilometrov
- C. 91 kilometrov

Správne odpovede:
1/b, 2/c, 3/b, 4/a, 5/a

NAJBLIŽŠIE ČÍSLO prinesie

Čo robí bača v zime?

Navštívime salaš, keď je vonku sneh a nízka teplota

Trenčín región, dvojmesačník, január – február 2018, číslo: 1, ročník III., vyšlo: 5.1.2018. **Vydáva:** Trenčín región, krajská organizácia cestovného ruchu (KOCR), adresa: Trenčín región – krajská organizácia cestovného ruchu, K dolnej stanici 7282/20A, 911 01 Trenčín, IČO: 42377897, poštová adresa: Trenčín región – krajská organizácia cestovného ruchu, K dolnej stanici 7282/20A, 911 01 Trenčín. **Redakčná rada:** Eva Frývaldská, Veronika Rezáková, Veronika Matyášová. **Redakcia:** Radovan Stoklasa – šéfredaktor a kolektív autorov. **Foto:** Radovan Stoklasa, archív redakcie – ak nie je uvedené inak. **Kontakty** – email: redakcia@trecinregion.sk, web: www.trecinregion.sk. **Náklad:** 110 500 ks, distribúcia v Trenčianskom samosprávnom kraji: obce do 3000 obyvateľov – do schránok, obce a mestá nad 3000 obyvateľov: OcÚ, MsÚ, elektronická podoba: www.trecinregion.sk.

Zaregistrované na MK SR, EV 5360/16, ISSN 2453-7942. Autorské práva vyhradené – použitie len so súhlasom vydavateľa.

Redakčná uzávierka čísla I/III: 2. januára 2018, najbližšie číslo vyjde 2. marca 2018.

Vzal do rúk prvú knihu z pripravenej kôpky. Otvoril ju a zrazu sa mu v očiach rozžiarili iskričky šťastia. Báseň Domov. Rudolf Dobiáš sa vrátil v čase, keď tieto riadky písal, a s nehou v hlase ju začal recitovať.

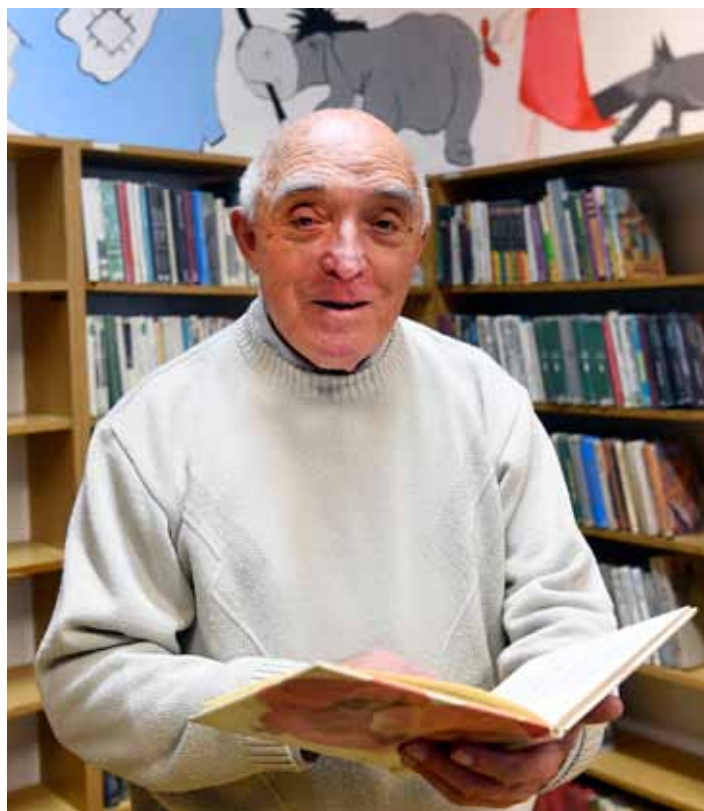
„Aká je to vôňa,
ktorou domov vonia?
Taká, čo sa nikdy neminie,
ako sladké srdce mamine.

Aká je to vôňa?
Taká... Ako doma.
Smäd uhasí, nachová.
To je vôňa domova.“

Keď rodák z Dobrej pri Trenčíne začal ako 13-ročný písať prvé básne, ani vo sne mu nenapadlo, že ho v roku 2017 kolegovia spisovatelia nominujú na Nobelovu cenu za literatúru.

„Od začiatku som hovoril, že to je na hlavu postavené, ale oni si mysleli, že moje diela v spojitosti s mojím životom by zo mňa mohli urobiť slovenského Solženicyna,“ hovorí s pokorou a zároveň úsmevom na tvári Rudolf Dobiáš. „Jedného večera mi zrazu volá syn. Že či sledujem televíziu alebo rozhlas. Naozaj som sa zľakol, čo sa deje. A to vyhlasovali laureátov Nobelových cien. Že čo ak náhodou motyka vystrelí? Tak som sa opäť zasmial.“

Stojíme uprostred knižnice, obklopení množstvom diel pre deti a mládež. „Toľko kníh a vidíte, s ľuďmi to aj tak nič nerobí. Stále nevedia spraviť svet lepším,“ pokrúti hlavou a vtom prichádzajú do čítárne tri kamarátky. Nádej tu teda je. Rudolf Dobiáš má na konte zbierky básní, roz-

Vôňa z Dobrej

hlasové hry, diela pre menšie aj väčšie deti. A túto nežnú časť tvorby dopĺňa próza, ktorú sám označuje za akúsi vlastnú terapiu. Ako mladého skauta ho totiž uväznili v Jáchymove. S kňazmi, spisovateľmi, učiteľmi a inými „triednymi nepriateľmi“ sa tu mal prevychovať. Udali ho za leták s obrázkom pekla, kde čerti stoja okolo dvoch kotlov, pričom

v jednom je Gottwald a v druhom Stalin. Na ďalších osem rokov ho to uväznilo v pracovnom tábore. Pri sile a najmä duševnom zdraví ho udržala literatúra.

„Dokonca aj v noci som si premietal a až spieval Vítězslava Nezvala. Nechával som sa unášať jeho rýmami, slovami, ktoré prekvapili aj pohladili.“ Na samotke ho zas zachránil Lermontov. „Položili mi ho na stolík spolu so Spismi Klementa Gottwalda a ešte niečím so Stalinom. Dodnes tvrdím, že v tej samote ma zachránila Lermontova poézia. Niektoré básničky som sa dokonca naučil naspamäť a to mi robilo dobre na duši.“ Pôvodne 18-ročný trest skrátili amnestie a Rudolf Dobiáš sa na slobodu dostal skôr. Takmer desaťročné však trvalo, kým sa pustil do písania. Za jednu z rozprávkových hier pre Slovenský rozhlas dokonca dostal cenu Literárneho fon-

du. To mu otvorilo dvere medzi profesionálnych spisovateľov. Našli sa však „priatelia,“ ktorí mali s jeho tvorbou pre rozhlas problém. Rudolfa Dobiáša spolu s Máriou Ďuričkovou dokonca šéfredaktorka časopisu Ateizmus obvinila, že prostredníctvom rozprávok šíria idealistický svetonázor. Odborníci na detskú literatúru sa nakoniec za nich postavili. Trenčiansky rodák so svojou minulosťou nikdy nebojoval. No ani sa s ňou nemienil zmieriť. Jáchymovské obdobie a osudy „nepohodlných“ ľudí dal preto na papier. Samozrejme, až po páde režimu. „Myslel som si, že keď o tom napíšem, tak to svojím spôsobom zabalím do akéhosi balíčka a odložím do police. To sa mi však nepodarilo. Vrylo sa mi to až do pórov a jediné, čo môžem, je o tom hovoriť ďalej.“ O Rudolfovi Dobiášovi sa deti učia aj v škole. Svojho času si pohneval aj suseda – malého školáka. „Dostali domácu úlohu – naučiť sa moju básne naspamäť. A stále mu to nešlo,“ spomína na schodiskové stretnutie z trenčianskej Sihote. Dnes žije vo svojej rodnej Dobrej, spoločenskému životu v krajskom meste sa však nevyhýba. A aj keď sa na nomináciu na Nobelovu cenu za literatúru pozerá skôr s úsmevom, on sám by si vedel predstaviť jedného slovenského laureáta. „Mal ju dostať Milan Rúfus,“ uzavrel s uznaním Rudolf Dobiáš.

(ras)

KTO JE RUDOLF DOBIÁŠ?

Básnik, prozaik, rozhlasový dramatik, publicista, autor kníh pre deti a mládež. Narodil sa 29. septembra 1934 v Dobrej, študoval a maturoval na Gymnázium v Trenčíne. V decembri 1953 ho zatkli a odsúdili na 18 rokov, v roku 1960 sa vďaka amnestiám dostal z jáchymovských uránových baní na slobodu. Pôsobí v Konfederácii politických väzňov SR, v rozhlasových a televíznych radách, za svoju tvorbu získal množstvo ocenení a uznaní.

